

HENRY ARTHUR JONES

LA VICTORIA DELS FILISTEUS

COMEDIA EN TRES ACTES

TRADUIDA DIRECTAMENT DE L'INGLÈS PER

ALEXANDRE P. MARISTANY

I

SALVADOR VILAREGUT

UAB
Biblioteca de Llibres

BARCELONA

BIBLIOTECA POPULAR DE «L'AVENÇ»

1908

HENRY ARTHUR JONES

L'Henry Arthur Jones es un dels més eminents autors anglesos moderns. Amb l'Arthur W. Pine-ro, l'Stephen Phillips, en G. Bernard Shaw, l'A. Sutro, el malhaurat Oscar Wilde i l'Haddon Chambers, han posat el teatre anglès, decaigut du-rant algun temps, a l'alçada dels millors. I, de tots els autors esmentats, potser el més personal, el més discutit i el més original es en Jones. Les estrenes de les seves comedies i dels seus drames han mogut sempre gran esvalot, però sempre, també, s'ha re-gonegut pel públic i per la crítica — llevat de certes excepcions — el merit indiscutible de l'autor, con-servant-li l lloc elevat que ja desde fa temps ocupa entre ls dramaturcs anglesos.

Sa diversitat d'inspiració i la senzillesa i sobrie-tat en l'expressió són verament excepcionals. Tots els assumptes de les seves obres són nous, ben obser-vats del natural, amb una certa punta d'ironia, que devegades arriba fins al sarcasme, i que dóna, psi-cologicament, a molts dels seus personatges, un perfil genial de caricatures tragiques. Es, ademés, un escriptor ferm, concís i punyent: dialoga amb veritable destresa i mestria, i la seva ploma esdevé devegades fuet que fibla i fa sang; però, per damunt de tot, en els seus treballs hi sura sempre, com a toniça dominadora, una gran sinceritat. Es dels

pocs autors que no escriuen pera escriure: quan porta a dintre quelcom que ell creu que ha de comunicar al public, quelcom que pot ser educatiu, en el sentit de corregir defectes socials o morals, aleshores surt una nova comedia o un nou drama.

Fins avui l'H. A. Jones porta escrites les obres següents: Case of Rebellious Susan (El cas de la rebel Susagna), Michael and His Lost Angel (Miquel i el seu Angel perdut), Dancing Girl (La Ballarina), The Crusaders (Els Creuats), Saints and Sinners (Sants i pecadors), Rogue's Comedy (La comedia dels bergants), The Tempter (El Temptador), The Masqueraders (Les Disfreces), The Physician (El Metge), The Triumph of the Philistines (La victoria dels filisteus), The Liars (Els Mentiders), The Manoeuvres of Jane (Les entremaliadures de la Joana), Mistress Danes Defense (La defensa de la senyora Dane), Joseph Entangled (En Josep enredat), Bauble Shop (L'Encant), The Middleman (El Mediador), Chevaler (El Cavaller), Silver King (El rei de l'argent) i The Hipocrites (Els Hipocrites). Aquesta darrera fou estrenada l passat Setembre a Londres, amb un èxit extraordinari.

La Victoria dels Filisteus va ser-ho també a Londres el dia 11 de Maig de 1895, en el Saint James Theater, baix la direcció del famós actor George Alexander, que va donar a la comedia un repartiment esplèndid i una mise en scène suntuosa, obtenint una interpretació brillant per tots conceptes, essent representada l'obra una infinitat de vegades, sempre amb l'èxit més complet.

Filisteu vol dir, o, millor dit, s'anomena Filisteu, l'ignorant en materies d'art, el que n vol parlar sense entendre-hi gens ni mica.

Aquesta comedia va esser escrita amb motiu de

diverses critiques severíssimes i injustes publicades per alguns diaris de Londres al parlar d'una de les seves obres anteriors an aquesta, i especialment amb motiu d'una polemica sostinguda per l'H. A. Jones amb el crític del The Times. En aquesta comedia la victoria es — com quasi bé sempre — pels Filisteus. Quantes vegades l'ignorancia sol triomfar, i en art més que en cap altra cosa!

Els personatges hi són finament estudiats del natural, amb esment minucios; els fa dir lo necessari, lo que han de dir, tot allò que ell creu que han de dir. En Jones parla amb el cor i amb l'intel·ligencia més equilibrada, i es potser l'ànima més sana de tots els moderns comediografs anglesos. No són mai les seves obres alegats en pro del vici, però lo que ataca durament es sempre l'hipocresia. Se complau en exposar lo que ell estima pecaminós i en demostrar fins a quin punt ho es. Els seus estudis no són mai d'un caracter individual, sinó d'un agrupament social, i de certes tendencies de la vida moderna. Lo que amb més braó combat es l'egoisme, la vanitat, l'hipocresia i el fanatisme, i, sobre tot, aquestes velles idees molt ingleses i molt, per desgracia, encara de tot arreu, de que l'home no atenta a la moral mentres sapiga guardar les apariencies, i de que la dòna es honrada fins que publicament no fa ostentació de lo contrari; en una paraula, la vella maxima catalana de Pecat amagat es mig perdonat.

Aquí teniu, doncs, un esboç lleugeríssim de l'autor i de la tendencia que anima les seves obres, tendencia que batega fortament en La victoria dels filisteus.

A. P. MARISTANY — S. VILAREGUT

Barcelona, Març de 1908.

PERSONES

EL SENYOR JORGAN. — Es un home de mitja edat.

Tipu d'un comerciant de la millor classe, d'una ciutat capital de provincia. Es fabricant de calçat, de la raó social «Jorgan and Pote». Es alt i prim. Color fosc. Cara plena de taques negres molt petites. Ulle-rós. Cabell ros, tirant a roig. Patilles rogenques. Aspecte antipatic, veu cridaire, maneres vulgars.

SIR VALENTINE FELLOWES. — Jove d'uns trenta anys. Tipu aristocratic anglès de pura raça, però amb maneres del Continent, com home que ha estat molt temps a París i ha viatjat per tota Europa i America. Vesteix amb elegancia sobria i amb tota correcció.

WILLIE HESSELWOOD. — Es un jove d'uns 25 anys, molt llest i molt intel·ligent. Es pintor. Vesteix amb el deix propi de certs artistes, però va nèt i es sim-patic.

EL SENYOR POTE. — Es un home inofensiu, brut.

Tipu d'avar. Encara que es molt ric, vesteix amb pobresa. La seva mirada es la d'un home amable i pobre d'esprit. Els ulls li ploren sempre. Porta ulle-res, quasi a la punta del nas. Es calb. Camina fent saltets, parla a poc a poc i se preocupa molt de no ofendre mai a la persona amb la qual parla. Es fabricant de calçat, com el senyor Jorgan, del qual es soci. Té mitja edat.

EL SENYOR BLAGG. — Té'l cap molt gros. Es molt espavilat. Vesteix sempre de fosc; roba llustrosa per lo molt usada. Va tot afeitat. Té'l cabell negre com el carbó. Camina majestuosament, treient molt el ventre enfora. Parla en to solemnia de xerraire. Veu

- de baix. Gesticula molt, i, quan la paraula li costa de sortir, mou molt el cos i els braços. Té 55 anys.
- EL SENYOR MODLIN.** — Es alt, molt alt, i gras. Cara de viciós. Color d'oli, sense expressió en la cara. Apatic, flematic. Porta sempre les mans creuades damunt del ventre. Vesteix de negre, amb deixadesa i quasi amb brutícia. Mitja edat.
- EL SENYOR SKEWETT.** — Tipu xafarder, nano, prim, desnarit, encorbat. Faccions incorrectes. Nas aixafat. Cabell castany grisenc. Patilles molt curtes. Els ulls se li mouen constantment. Es energic i molt nirviós. Està sempre disposat a dur la contraria i a no trobar res del seu gust. 40 anys.
- EL SENYOR WAPES.** — Es un home alt, fluix, d'aquests que s'adormen a tot arreu. Camina quasi caient, amb una gran mandra. Es garrell i molt curt de coll. El seu cap i el seu cos semblen tots d'una peça. Porta ulleres. Té una gran calba, lluenta com si fos envernçada. Està gras. Té una veu atiplada que contrasta vivament amb el seu posat. Vesteix de clar. Té uns 50 anys.
- EL SENYOR CORBY.** — Menut, alegre, decidit. Cara de poma, bon color, ulls molt oberts i expressius. Nas punxagut. Està sempre molt satisfet de viure. Vesteix de fosc, però no negre. Sempre està disposat a ficar-se allà on no l demanen. 40 anys.
- EN TOMAS BLAGG.** — Noi d'uns 14 anys. Tem molt el seu pare. Mira tothom amb desconfiança. Es hipocrita. Molt desvergonyit en el fons. Tipu classic del noi anglès de la classe mitja. Vermell de cara. Gorreta al clatell. Gec i calces curtes.
- WHEELER.** — Criat. Molt estirat. Vesteix de negre.
- EL LACAIO DEL COTXE DE LADY BEAUBOYS.** — Jove. Vermell de cara. Lliureia seriosa, de color fosc.
- LADY BEAUBOYS.** — Senyora aristocratica, molt decidida i energica. Té 55 anys. Vesteix amb elegancia i sobria.
- ALMA SULENY.** — Viuda jove, d'aspecte simpatic i somniador. Vesteix de dol, amb senzillesa, no mancada d'una natural elegancia.
- MISS ANGELA SOAR.** — Es una senyoreta d'uns

35 anys, molt níviosa i xerraire. Vesteix modestament, però amb pretensions. Té un coll molt llarg, la cara palida. Fesomia poc intel·ligent.

SALLY LEBRUNE. — Es una noia jove, molt afrancesada; morena, ulls negres, llavis vermells; maneres brusques i poc refinades.

L'acció té lloc en l'hall d'una escola de dibuix i de pintura, situada aprop de la ciutat de Market-Pewbury (Anglaterra).

Epoca, actual.

Entre el primer i el segon actes passen quatre mesos; entre el segon i el tercer, tant sols dos dies.

Aquesta obra va estrenar-se en llengua catalana, el vespre del 31 de Janer de 1908, en la tercera de les quatre sessions de teatre modern estranger celebrades pel «Teatre Intim» en el Teatre Romea, amb el següent repartiment:

Sally Lebrune, D.ª Antonia Baró; *Lady Beauboys*, D.ª Adela Clemente; *Alma Suleny*, D.ª Marguerida Xirgu; *Miss Angela Soar*, D.ª Marta Cazorla; *Jorgan*, D. Jaume Borràs; *Sir Valentin*, D. Joan Vehil; *Pote*, D. Jaume Capdevila; *Blagg*, D. Jaume Martí; *Modlin*, D. Miquel Sirvent; *Skewett*, D. Avel·l Galceran; *Wapes*, D. J. Capdevila Guerra; *Corby*, D. Agustí Antiga; *Willie*, D. Ramon Tor; *Tomas Blagg*, nena Casals; *Vheeler*, D. Salvador Carrera.

Director: D. Adrià Gual.

ACTE PRIMER

L'«hall» d'una escola de dibuix i de pintura. Sala gran i irregular, aprofitada d'una antiga casa pairal. En el fons, una ampla escala de roure mena a una galeria. Sostre vell de vigues. Porta a la galeria. Abaix, a l'escena, porta a la dreta, que mena a les habitacions interiors, i a l'esquerra gran xemeneia de campana, molt antiga; aprop d'ella, una porteta que dóna a un «hall» exterior. Una finestreta aprop de la porteta. El conjunt està decorat molt artísticament, tant en mobles com en els més petits detalls. Un gran cavallet, amb un quadre molt gran, d'esquena al públic, cobert amb una tela que s corre com una cortina. Entre ls molts ornaments de l'«hall» hi ha un artístic mirall ben gran, i una panoplia amb armes antigues, espases, dagues, elms, etc.

(Entra Lady Beauboys per la porta de l'esquerra, introduïda per en Wheeler.)

LADY BEAUBOYS. — La senyora Suleny?

WHEELER. — Sí, senyora.

LADY BEAUBOYS. — Vol fer-me l favor de dir-li que Lady Beauboys ha vingut a presentar-li Sir Valentine Fellowes?

(*En Wheeler fa una inclinació i sen va.*)

LADY BEAUBOYS (*anant a la galeria i cridant*).

— Vall! Vall! Això no ho facis mai a Inglaterra! Mira que tothom s'escandalitzarà!

(*Entra per la dreta l'Alma Suleny.*)

LADY BEAUBOYS. — Ai! Amiga meva! (*La besa cordialment.*) Li porto Sir Valentine perquè poguem parlar tots tres abans que vinga! senyor Jorgan i els senyors de l'Ajuntament. Però... (*Torna a la galeria i crida.*) Vall! (*Torna al prosceni. S'asseu.*) Poc s'ho pensava ell que tant aviat entrés en possessió de les grans hisendes de Pewbury! Qui li havia de dir! Ell, que no havia posat els peus a Inglaterra d'ençà que va sortir del col·legi d'Oxford, fa deu anys! Després d'haver passat una bona part de la seva vida a l'extranger, ja pot pensar-se lo difícil que a mi m resulta convence-l que, lo que es moneda corrent a França i a Italia, es absolutament impropri i escandalós a Inglaterra. I com que a Market-Pewbury som tant especials...

ALMA (*amb amargor*). — I tant especials com som a Market-Pewbury!

LADY BEAUBOYS (*alçant-se, va vers el quadre i descorre la cortina*). — Es aquest el qua-

dro de que tant se parla? Bé n'ha mogut prou de soroll! Crec que l senyor Jorgan ne diu pestes. Es la Bacant, eh?

ALMA. — Sí: aquest es el quadro. Digui-m ara, vostè, amb tota sinceritat: troba que sigui immoral?

LADY BEAUBOYS (*després d'examinar-lo amb gran atenció*). — Gens ni mica. Però estic segura que l senyor Jorgan deurà trobar-lo altament immoral.

ALMA. — Es molt trist que l meu pare i el meu marit, després de passar tota la seva vida lluitant en bé de l'art, amb el fi de donar-li la major elevació possible a Anglaterra, i quan precisament acabem de descobrir un artista jove, dotat de qualitats genials, vegin destruïda la seva obra per l'estupidesa de Market-Pewbury, que al davant de la tela, en la qual hi vibra tota una ànima, criden hipocritament: «Es immoral!».

LADY BEAUBOYS. — Però, qui ha sigut el que ho ha esbombat?

ALMA. — L'altre dia, quan el noi del senyor Blagg, el carnicer, va venir a portar la carn, en Willie va atrapar-lo contemplant el quadro. De segur que va faltar-li temps per explicar als seus companys lo que l quadro representa. El seu pare sen devia enterar, i com que, encara que m fa vergonyal dir-ho, se li deuen alguns diners...

LADY BEAUBOYS (*amable*). — No hi ha dubte que aquest motiu ha influït d'una manera

decisiva en la crítica del senyor Blagg.
ALMA.— Desde que ha sabut lo del quadro no ens ha volgut proveir més de carn. Ha portat l'assumpte a l'Ajuntament, i sembla que han decidit convocar una reunió per demanar que s'tanqui l'escola. Què puc fer jo, ara?

LADY BEAUBOYS.— Lo millor es deixar-ho córrer.

ALMA.— Però, i el meu pare? Semblarà que faig traició a les seves idees. Al morir li vaig prometre que jo continuaria la seva obra.

LADY BEAUBOYS.— El seu pare i el seu marit varen ser, en vida, dos angels, que una Providencia bon xic ironica va deixar caure en un món comercial. Es en va, doncs, buscar tradicions serafiques en un carnicer al qual se deuen diners. Vostè ha seguit amb l'escola. Quant temps fa?

ALMA.— Dos anys, mica més, mica menos.

LADY BEAUBOYS.— I no n'està cansada de jugar a serafins? Vingui-m aquí. Vostèm sembla que no es de naturalesa serafica. Quan deixi per complet aquest negoci, aleshores se tornarà una dòna sentimental. Sab lo que podria fer? Deixar que se n'encarregués el senyor...

ALMA.— El senyor Jorgan? Mai! Jo m quedaré aquí, en el meu lloc, i continuaré la tasca iniciada pel meu pare, mentres pugui mantenir-me i em quedi un sol deixeble per copiar un original antic.

LADY BEAUBOYS.—Estic segura que Sir Valentine l'ajudarà tot lo possible. Ah! I a propòsit: què hi diu a tot això la senyora Maubray?

ALMA.—La senyora Maubray se n'ha anat aquest dematí, per no tornar.

LADY BEAUBOYS.—I està sense ningú? Què diran a Market-Pewbury si saben que viu tota sola?

ALMA.—Poden dir lo que vulguin. Tant se m'endóna! Per lo demés, si jo n portés alguna de cap, quin obstacle fóra, a casa meva, la presència d'una dòna a qui pago com senyora de companyia? No li sembla?

LADY BEAUBOYS.—Filla meva, es una superstició, per cert molt respectable i sobre tot molt profitosa, que una dòna, pel sol fet de tenir-ne una altra al seu costat que sembli vetllar per ella, ja estigui a cobert de tota murmuració. Es una superstició que ni vostè ni jo podem modificar. Ara lo que ha de fer es encarregar a la seva cambrera que ho arregli tot, i vostè sen ve amb mi en el meu cotxe. Sí, sí. No m repliqui. (*Torna a contemplar el quadro.*) Me sembla que a fóra he vist l'original.

ALMA.—Sí. Viu aquí a l'escola, amb nosaltres.

LADY BEAUBOYS.—Qui es?

ALMA.—Mam'zelle Lebrune. Sally Lebrune, segons ella mateixa s'anomena.

LADY BEAUBOYS (*amb inquietut*).—Sir Valentine continua parlant en el jardí i... (*Va*

al fons. En aquest moment una riallada de Sir Valentine i de Sally Lebrune se sent cap a la banda esquerra.) Vall! Valentinel
(*Entra Sir Valentine Fellowes rient.*)

LADY BEAUBOYS.—Val, home! Aquestes coses nos fan a Inglaterra.

VALENTINE (*seriosament*). — No s pot riure a Inglaterra?

LADY BEAUBOYS.—T'estaves aquí fòra parlant amb algú que, francament...

VALENTINE.—Que no s pot parlar amb una noia maca a Inglaterra?

LADY BEAUBOYS.—Al davant de tothom, no, i en un jardí menos. Ah! Té raó que vostès nos coneixen. Vaig a fer la presentació. (*Presentant.*) Sir Valentine Fellowes... La senyora Alma Suleny...

VALENTINE.—Tinc moltíssim gust en saludar-la, amb tot el meu respecte. I, ara, permeti-m. (*Treu una llibreteta i un llapiç.*) Estic fent una llista completa de tot lo que no s pot fer o no s pot dir a Inglaterra. He omplert ja deu fulls. (*Somrient.*) Jo crec que si hagués començat per lo que s podia fer o s podia dir, no hauria tingut tant treball.

ALMA.—Es aquesta la primera vegada que vostè ve a Market-Pewbury?

VALENTINE.—Sí, senyora, la primera. A conseqüència de desigualtat de caracter entre'l meu pare i el meu oncle, la meva familia va viure a l'extranger. Així, doncs, no té

re d'extrany que jo no hagi vingut a Market-Pewbury fins que he entrat en possessió de les meves propietats.

ALMA.—No li sembla que Market-Pewbury es una ciutat molt especial?

VALENTINE.—I tant especial! Sembla que el meu respectable oncle, que en pau reposi, va consentir que s'fiquessin a dins del seu barret totes les abelles que botzinaven a l'entorn del seu cap aixelabrat, lo qual ha donat per resultat que Market-Pewbury se convertís en un niu de vespes capaces de matar a picades a tots els seus hereus. Ja m'han amenaçat amb mil suscripcions! Suscripcions per protegir societats contra els clubs, contra el joc, contra la beguda, contra el menjar, contra el fumar, contra els republicans, contra això, contra allò, i contra tot lo imaginable. Precisament a mi, que no soc contrari de res! Precisament jo, que soc partidari de que cada hu faci allò que li dicti la seva consciència!

ALMA.—Doncs aquí tothom es contrari de tot.

VALENTINE.—Deixem que cada hu faci lo que millor li sembli, perquè, fent lo que ell vol, fa lo que la Naturalesa li dicta, i la Naturalesa no s'equivoca. Perquè, veiam: qui soc jo per anar contra l'obra del que ho ha creat tot?

LADY BEAUBOYS.—Val! Si m vols creure a mi, que soc una dòna d'experiència, no t'hi

vulguis ficar massa en lo que aquí fa la gent i en la seva manera de ser. Es un consell que convé que tinguis present.

VALENTINE.—No, no. No tingui por que m'hi fiqui en lo que aquí fa la gent: al revés, són ells els que s'aficaran en lo que jo faig o deixo de fer. Especialment aquest senyor Jorgan, que no sembla sinó que sigui l'amo de la ciutat. Mirin: ahir, sense anar més lluny, dos dimonis de velles... perdó... dugues criatures extraordinaries que tenien tots els motius suficients per desinjar que les demés amaguessin les seves gracies i els seus encisos, varen cridar-me perquè fes el favor de firmar un document obligant-me a convèncer a totes les senyores que no s'presentessin mai més escotades.

LADY BEAUBOYS.—I què ls vas contestar, tu?

VALENTINE.—Els vaig contestar que això d'anar escotades era un assumpte molt rellescós per ser tractat amb un home del meu temperament. Van replicar que pregarien a Miss Angela Soar que ls fes el favor de veure-s amb mi per demanar-m'ho. Que la coneixen vostès Miss Angela Soar?

LADY BEAUBOYS.—Sí, home! Es la presidenta de la «Lliga de les Dames contra ls vestits escotats». Viu a Market-Pewbury, en una de les teves cases.

VALENTINE.—En una de les meves cases?

LADY BEAUBOYS. — Que t sab greu?

VALENTINE (*bromejant*). — Al contrari: me n'alegro. Així l'hi pujaré l lleguer.

LADY BEAUBOYS. — El teu oncle va donar-li pis franc mentres fos president de la Lliga. Ja pots contar que no dimiteix ni a tiros!

VALENTINE. — I per què ho va fer això l meu oncle?

LADY BEAUBOYS. — Deia que era una infelïça!

VALENTINE. — Bé prou que ho es tothom d'infelïç a Market-Pewbury, segons vaig veient!

LADY BEAUBOYS. — Però, què li faras, si no tens més remei que viure entre ells?

VALENTINE. — T'equivoques, tia, t'equivoques. Al damunt de la taula del meu despaig hi tinc sempre la *Guia dels Ferro-carrils*. El dia que n tingui prou men vaig.

LADY BEAUBOYS. — Això no vull que ho diguis ni en broma. Mira, Val: en el món hem de tenir paciència, i més d'una vegada hem d'acostumar-nos a coses que a primera vista ns repugnen. Segueix el meu exemple. Jo passo aquí sis mesos de l'any, tres o quatre a Londres, i els demés a l'extranger, a Italia, Suiça o Espanya. I sempre m'emmotllo a les costums i manera de ser i de pensar del país en que m trobo. Jo soc la dòna més hipocrita que pugues figurar-te, però no pots pensar lo ditxosa que soc i lo molt que tothom

m'estima. Quan visc aquí m faig la reflexió següent: aquí hi ha una munió de gent, botiguers, comerciants, pagesos i rentistes, molt contents i satisfets de portar una vida que a mi m sembla trista i estúpida. Però, què hi faras, si an ells els sembla que no hi ha vida millor que la seva, i així viuen ditxosos? ¿Per què haig de destruir la seva felicitat obligant-los que pensin d'una altra manera i que busquin un altre medi de viure? ¿Per què ls haig d'ensenyar que en el món hi han altres diversions que llegir *El Diumenge a casa*, anar a l'iglesia tot el sant dia i tocar l'armonium? No, no. Jo simpatiso amb ells. M'abono sempre a les seves iglesies, vaig a les conferencies, i, si m demanen diners, ne dono, amb certa moderació, això sí. Si tracten d'estafar-me, alguna vegada ho han intentat, faig com aquell que no me n'adono, i, si puc, ho evito. En fi, no m singulariso en re, ni per re, i, malgrat tot lo que tu n pugues dir, segueixo pensant que, per mi, Market-Pewbury es un niu d'abelles, ple de mel.

(*Entra en Wheeler.*)

WHEELER. — Hi ha l senyor Jorgan i altres senyors.

ALMA. — Que passin.

LADY BEAUBOYS. — No. Deixi-m calmar un xic al senyor Jorgan abans de que vegi *La Bacant*. ¿No hi ha pas re, en alguna de

les classes, que pugua molestar els sentiments de moralitat del senyor Jorgan?

ALMA. — Me sembla que no. Es a dir, hi ha una Venus de Milo...

LADY BEAUBOYS. — S'haurà de treure, doncs. Re més?

ALMA. — Hi ha un model d'un Hercules.

LADY BEAUBOYS. — Aquest el taparem.

ALMA (*an en Wheeler*). — Vagi a l'estudi i digui al senyor Hesselwood que el senyor Jorgan i els altres senyors faran una visita a les classes; i que miri si en alguna sala hi ha re que pugua escandalitzar al senyor Jorgan.

(*En Wheeler sen va.*)

VALENTINE (*que ha descorregut la cortina i contempla l quadro*). — Caram! Aquesta noia es la que m'ha fet l'ullet allà fòra.

LADY BEAUBOYS. — Que t'ha fet l'ullet? Qui?

VALENTINE. — Aquesta, la del quadro.

LADY BEAUBOYS (*alarmada*). — Alma! Qui es aquesta dòna?

ALMA. — Es una modela.

LADY BEAUBOYS. — I la té aquí, a l'escola? Viu amb vostès? Això sí que no m sembla pas correcte.

ALMA. — En Willie no podia pintar sense una modela i varem pensar que estaria millor aquí que en una casa de dispeses. Com que aquí la gent són d'aquesta manera!

LADY BEAUBOYS. — Però si fa l'ullet als homes!

ALMA. — Es la primera vegada que ho sento

dir. I, si ho fa, val més a un dels nostres que no pas an algú de Market-Pewbury. (*A Sir Valentine.*) La deu haver trobada un xic descarada.

VALENTINE. — No, no. Quan la modestia està fòra de lloc en una dòna, jo crec que l'escaro i l'atreviment són els seus majors atractius. (*Riallada de Sally Lebrune dintre*) Escolti, tia: he pensat una cosa que potser la sorprendrà una mica.

LADY BEAUBOYS. — Sorpreses amb tu? No fóra estrany. Veiam, digues.

VALENTINE. — Vui comprar aquest quadro. D'aquesta manera evito tota discussió amb el senyor Jorgan.

LADY BEAUBOYS. — Per darrera vegada, Val, jo t prego que t recordis de les exigències de la teva posició en aquesta ciutat. Aquestes coses no s fan a Anglaterra. Com es que t'ha fet l'ullet aquella noia?

VALENTINE. — Serà per algun motiu que encara jo no sé.

LADY BEAUBOYS. — Tu n'hi deus haver donat de motiu.

VALENTINE. — Abans de que m fes l'ullet, no. Ara, després, sí.

LADY BEAUBOYS (*movent el cap*). — Ait! Quin xicot!

(*En Wheeler entra.*)

WHEELER. — El senyor Hasselwood ha tret de les classes tot lo que podia semblar escandalós.

LADY BEAUBOYS. — Molt bé. Així ja puc començar a preparar el senyor Jorgan baix el punt de vista artistic. (*A Sir Valentine.*) Espera-m un moment aquí. Mentrestant pots donar bons consells a la senyora Suleny. (*A l'anar per sortir contempla un moment el quadro.*) Ai el senyor Jorgan quan el vegi! (*Sen va seguida den Wheeler.*)

VALENTINE. — Ara que estem sols, senyora Suleny, li estimaré molt que m digui — i consti que ara parlo seriament — de quina mena han de ser els consells que, segons la tia, jo li haig de donar.

ALMA. — Vostè ja deu haver sentit dir que l meu pare tenia una passió per l'art i per l'educació dels artistes joves. Ell creia—no sé si estava en lo cert — que un home que ha nascut per ser artista, no pot ser altra cosa.

VALENTINE. — Jo també ho crec, i devegades ni per això serveix.

ALMA. — Va fer saber a tots els mestres del país que si entre ls respectius deixebles n'hi havia algun que fos una nulitat per les ciències o les lletres, però que demostrés una disposició marcada pel dibuix, s'oferia guiar-lo pel camí de l'art veritable.

VALENTINE. — Digui que l seu pare va ser com una Providència pels pobres mestres d'estudi! Quants deixebles va arribar a tenir?

ALMA. — Més de dos mil.

VALENTINE. — I com han resultat?

ALMA. — Alguns són ja mestres: ensenyen. Altres, molt pocs, són pintors, artistes. Però, entre tants, varem descobrir un geni, un veritable geni. (*Mirant el quadro amb orgull.*)

VALENTINE. — L'autor d'aquest quadro?

ALMA. — Sí. El meu pare deia sempre que un dia sorprendria al món amb el seu art. No li sembla que tenia raó l meu pare?

VALENTINE. — No sé si sorprendrà l món, però a la gent de per aquí n'estic seguríssim. Com es que l seu pare va triar aquest lloc per instal·lar-hi l seu estudi?

ALMA. — L'aire es tant pur! I la vista es tant hermosa!

VALENTINE (*amb una esgarripança comica*). — Potser es un xic massa fresc, sobre tot per bacants tant poc vestides.

ALMA. — L'oncle de vostè va llogar-li a molt bon preu. Va fer-hi obres, va afegir-hi l'estudi i va posar-hi confort pels nens.

VALENTINE. — I quina recompensa va trobar el seu pare en tot això?

ALMA. — No va pensar mai en els diners: no més va pensar en l'art. No li sembla excelent a vostè l seu plan?

VALENTINE. — Ja ho crec, senyora! I, sobre tot, té un gran avantatge sobre la generallitat dels plans filantropics.

ALMA. — Què vol dir?

VALENTINE. — El seu pare, amb això, no hi va

perdre més que la seva fortuna, ben al revés de la majoria dels filantrops, que, tot augmentant la seva, perden la dels altres.

ALMA (*un xic molestada pel to de Sir Valentine*).—No puc aconseguir que ningú cregui en l'art del meu pare! Jo que sempre hi he cregut cegament! Com que l'estimava tant!

VALENTINE.—Ja veurà, senyora. Jo hi entenc molt poc en art, però a mi m sembla que l'art es una cosa així com la religió: una cosa vaga, indefinida, de la qual se parla molt, se comprèn molt poc i se practica molt menys encara. El plan del seu pare, després de costar-li tants sacrificis, quin bé haurà fet a la causa de l'art?

ALMA.—Descobrir un geni.

VALENTINE.—¿I vostè no creu que l geni, en cas d'existir, no s'hauria descobert ell tot sol? A mi m sembla—i sentiria que la meva franquesa pogués ferir els seus sentiments—que l resultat final del plan del seu pare, d'aquesta mena de passió artística, ha sigut convertir una colla de xicots, que no servien per res, en pintors indiferents, sense cap aspiració, sense cap ideal, i en mestres de dibuix, adotzenats i vulgars, i, entre ells, un sol geni, l'autor d'aquest quadro, torment de l'honorable ciutat de Market-Pewbury i del senyor Jorgan, molt senyor meu.

ALMA (*descoratjada*). — Aleshores no m queda altre recurs que abandonar tot això i deixar que se n'apoderin el senyor Jorgan i els altres.

VALENTINE. — Què hi té que veure l senyor Jorgan amb l'escola?

ALMA. — Per sostenir els gastos, i creient poder-ho tornar més endavant, he tingut de demanar diners al Banc, i sembla que la persona que va influir perquè mels deixessin va ser el senyor Jorgan. I com que no podré tornar-los dintre del terme fixat, aquí m té a mi dependint de la misericòrdia del senyor Jorgan. (*Quasi plorant.*) Aquest es el final de l'obra del meu pare! (*Tracta de tenir serenitat, però no pot.*)

VALENTINE. — Senyora, jo li prego que s tranquilisi: no m pensava que s'ho prengüés així.

ALMA. — Me fa vergonya que vostè m vegi plorar.

VALENTINE. — Li asseguro que respecto profundament l'obra del seu pare. Era un geni i un caràcter, i jo li juro que haig de fer tot lo possible perquè no fracassin ni ls seus plans ni ls desitjos de vostè.

ALMA (*contenta*). — Que ho diu de debò? No, no. Això ara vostè ho diu per consolar-me, perquè m veu trista i plorosa. Això no ho faria vostè per la causa de l'art!

VALENTINE. — Li prometo que sí,

ALMA (*amb alegria creixent*). — De debò? De debò?

VALENTINE. — Per la causa de l'art principalment, i una mica també perquè la veig tant afligida.

ALMA. — Ail Quin greu me sabria que ara vostè s pensés que jo he pres així la cosa amb el fi d'inspirar-li compassió!

VALENTINE (*contemplant a l'Alma, plorosa, amb cert interès*). — Estic segur que això no es art, sinó naturalesa pura. Tornem a parlar del senyor Jorgan.

ALMA. — Vostè no sab pas de la manera com va perseguir el meu pare, i el mal que va fer-nos, primer an ell, a mi després, desde que vivim a Market-Pewbury.

VALENTINE. — Doncs, per què permet vostè que avui vingui aquí?

ALMA. — Perquè vaig rebre un avís de l'Ajuntament dient-me que vindria una Comissió a inspeccionar el quadro. No ls podia pas dir que no. Per això he demanat consell a la seva tia. I ella ha sigut qui m'ha dit que ls contestés dient que tindria molt gust en rebre-ls aquesta tarda. Lady Beauboys va prometre-m que vindria amb vostè, per estar presents a la visita, i perquè vostè m defensés, si fos precis. I vostè ha sigut tant bo que ha vingut. No s pot figurar lo molt que li agraeixo.

VALENTINE. — He vingut a defensar vostè i l'art. (*Entra Lady Beauboys per la dreta.*)

SALLY. — I per què no ho haig de dir? Si es un poble de bestioles, per què no haig de dir que ho es?

VALENTINE. — Perquè a Inglaterra no s pot parlar tant clar. Ara, a França ja es altra cosa.

SALLY. — I, doncs, què haig de dir?

VALENTINE. — Dignes... *je m'en fiche*, per exemple.

SALLY. — Molt bé! *Je... m'en fiche!* Bé: què li sembla l meu quadro?

VALENTINE. — Preciós! Com tu!

SALLY. — Vol saber per què es tant preciós? Doncs perquè l beneit que l'ha pintat està bojament enamorat de mi. Pobret! Es un ximple.

VALENTINE. — I tu no l'estimes?

SALLY. — Jo? I ara! Que no ho veu?

VALENTINE. — Escolta. I al senyor Jorgan que l coneixes?

SALLY. — Sí. Es un que es molt lleig i molt ric, eh?

VALENTINE. — El mateix. Doncs bé: aquest senyor vindrà d'aquí una estona a veure l quadro. I mentres sel mira li has de fer l'ullet, sents?

SALLY. — Com? Així? (*Fa l'ullet amb exageració.*)

VALENTINE. — Sí, així.

SALLY. — Quant me donarà, si ho faig?

VALENTINE (*rient*). — Ah! Es dir que vols cobrar?

SALLY.—Sí. Per mi no hi ha re com els diners. Tenir molts diners! Molts! Es el meu somni daurat! Com que mai he tingut ni un centim! I, vostè, que es ric? Veritat que es ric, vostè?

VALENTINE.— Qui t'ho ha dit?

SALLY.— Que m'agradaria a mi tenir milions! M'ho gastaria tot! Tot! Quin gust! Si m dóna forces diners, ja veurà com faré l'ullet descaradament al senyor Jorgan! Ja veurà!

VALENTINE (*treient la cartera*).— Te donaré cinc lliures esterlines.

SALLY.— No, dèu. Dongui-men dèu! Vaja! A vostè, que es ric, no li ve d'aquí! (*Li pren la cartera de les mans i s'escapa corrent, com jugant a fet, per l'escena.*) Ne vui dèu, de lliures esterlines!

VALENTINE (*corrent-li darrera*).— Dóna-m la cartera, dimoniet! (*L'agafa per la fal-dilla, i, tot bromejant, prova d'agafar-li la cartera, que ella reté, amb força, a la mà.*) (*En Jorgan apareix, en aquest moment, a la porta per la qual ha sortit Lady Beauboys. El segueix l'Skewett. La lluita entre la Sally i Sir Valentine ha continuat. Ells dos la contemplen tots escandalitzats.*)

SALLY.— No, no, no vui!

VALENTINE.— Te dic que m'donguis la cartera!

SALLY.— Que'm donarà les dèu lliures?

VALENTINE.— Bé, vaja, sí, ja té les donaré.

JORGAN (*avançant*). — Dèu lliures, Sir Valentine? Que no ho ha sentit, Skewett?

(*La Sally i Sir Valentine paren de córrer.*)

SKEWETT (*nirviós i malhumorat*). — Sí, que ho he sentit, sí! Això necessita una explicació! (*S'acosta a Sir Valentine.*)

(*Entren Lady Beauboys i l'Alma, seguides den Wapes, en Blagg, en Corby, en Modlin i en Pote. Aquests entren desconfiats i recelosos, mirant a tots cantons, per veure si s'adonen del quadro, pera horroritzar-se. Estan tots emocionats, sense saber l'actitut que han de guardar.*)

LADY BEAUBOYS. — Ara, Val, crec que abans d'examinar el quadro tindras molt gust en conèixer les principals personalitats de Market-Pewbury. (*Presentant.*) El senyor Wapes. (*Salutació entre en Valentine i en Wapes.*) El senyor Modlin. El senyor Corby. El senyor Pote. El senyor Blagg. El senyor Skewett. (*Tots van saludant-se amb en Valentine.*) Al senyor Jorgan crec que ja l coneixes.

JORGAN (*rient*). — No crec pas que m conegui. Es un xic difícil! Costa molt! I com més van coneixent-me, menos els agrado. (*Tot això ho ha dit en to de broma, amb hipocresia, mentres ha encaixat amb Sir Val.*) He! He! Qüestió de gustos! Veritat, Sir Valentine?

VALENTINE. — Sí: qüestió d'apreciacions.

JORGAN. — Es molt probable que, com més me vagi coneixent, més antipàtic me trobi.

VALENTINE (*seguint el to de broma*). — Es molt possible. Encara que no tinc cap interès en coneixe-l fonament.

JORGAN (*cordialment*). — Doncs jo li asseguro que m'coneixerà molt fonament i que no trigarà pas gaire. Ens hem de veure cada dia. Això no es Londres ni París (*remarcant-ho*), on crec que vostè s'ha divertit tant! (*Mira al seu entorn pera veure si ls altres aproven les seves paraules. Tots semblen molt satisfets.*) Sent vostè, com es, el principal propietari, espero jo, i esperem tots, que vostè serà un model per aquesta pobra gent, inculta i grollera, de Market Pewbury.

VALENTINE. — Model de què?

JORGAN. — De moralitat i de bones costums.

VALENTINE. — Per l'amor de Déu, senyor Jorgan! En la ciutat n'hi ha molts amb més dret que no pas jo per servir d'exemple i de model. No hi compti pas amb mi per això. No, no, de cap de les maneres! El més indicat es vostè.

JORGAN. — Ja tindrem temps de parlar de tot això. Ara m'permetrà una pregunta, Sir Valentine?

VALENTINE. — Totes les que vostè vulgui, senyor Jorgan.

JORGAN. — Vol fer el favor de dir-me — si no es indiscreció — quina institució benefica

protegia vostè quan nosaltres hem entrat? *(Senyalant a l'Skewett, que durant tot el dialeg mira a Sir Valentine amb certa ira i enveja.)*

VALENTINE.—Com ha dit? Institució benèfica?

JORGAN.—No anava a entregar deu lliures an aquesta donota? *(Se tomba amb dignitat, mirant despreciativament a la Sally.)*

SALLY *(crident, furiosa)*.—Com s'entén donota?

JORGAN *(amb duresa)*.—Sí, donota! *(A Sir Valentine.)* Devia ser per un motiu altament benèfic que entregava la seva cartera an aquesta... *(La Sally l desafia amb la mirada)* noia, veritat? *(La Sally mira an en Jorgan amb una mica de dolcesa.)* Miri: encara la té a la mà. *(Senyalant la cartera, que la Sally efectivament conserva encara en la seva mà.)*

(Lady Beauboys i l'Alma queden molt sorpreses. Els altres fan uns ulls com unes taronges i ho comenten en veu baixa.)

VALENTINE *(a la Sally)*.—Dóna-m la cartera.

SALLY.—Vostè m'ha promès...

VALENTINE *(amb vigor)*.—La cartera! Jo sempre compleixo lo que prometo.

SALLY *(donant-li)*.—Tingui. *(Allargant la mà, com pidolant.)* Ara dongui-m les deu lliures. Faci l favor.

VALENTINE *(obre la cartera i en treu un feix de bitllets de Banc, ne pren dos, guarda ls altres i, després de ficar-se la cartera a la*

butxaca, diu an en Jorgan, encarant-s'hi).

—Vostè, doncs, té molt interès en saber per què dono deü lliures an aquesta noia, eh?

JORGAN. — Pitjor per vostè si no ho diu: la gent parla i...

VALENTINE. — Ho sento molt; però es per un objecte que solament ella i jo sabem i no podem dir. (*Dóna ls bitllets a la Sally.*)

SALLY (*fent l'ullet a Sir Val*). — Gracies.

(*Gran sorpresa en tots. Estan escandalitzats. Els agrupaments que s'havien format se disolen. Lady Beauboys està contrariada, movent el cap.*)

VALENTINE (*amb gran aplom i ironia*). — I, ara, senyors, si la senyora Suleny ho permet, ja es hora de saber l'opinió de tots vostès respecte aquesta obra d'art.

ALMA. — Li sembla a vostè, Sir Valentine, si ha d'estar present l'autor durant la crítica?

VALENTINE. — Per què no? Jo opino que sí. Sempre apendrà alguna cosa, sentint les observacions de tots aquests senyors.

(*La Sally s'acosta an en Jorgan i, sense que ningú se n'adonguí, li fa l'ullet repetides vegades i el mira amb un somriure un xic sensual. En Jorgan se mostra, de primer, sorprès, després horroritzat, i, per fi, indignat, apartant-se d'ella, que no l deixa, seguint-lo sempre. Aquest joc se repeteix durant una bona estona.*)

WHEELER (*que haurà entrat*). — Senyora, hi ha Miss Soar. Diu si la pot rebre?

ALMA (*amb resignació*). — Sí, sí, que entri. Digui a Miss Soar que passi, i digui al senyor Hesselwood que aquests senyors l'esperen.

WHEELER (*sen va i torna a entrar desseguida, anunciant*). — Miss Soar. (*Sen va.*)

(*Entra Miss Soar, depressa, amb una mà al pit, portant en l'altra un plec de fullets.*)

MISS SOAR (*molt excitada*). — Que arribo a temps? (*Dóna un fullet a Lady Beauboys.*) Eh? Diguin: que arribo a temps? (*Ne dona un altre a l'Alma i va a trobar a Sir Valentine.*) Que arribo a temps de deixar sentir la meua veu?

VALENTINE (*molt tranquil*). — Jo crec que sí, senyora. Però, seguei, si està tant cansada. (*Li ofereix una cadira.*) De quin assumpte particular ha de parlar vostè aquí, si no es indiscreció?

MISS SOAR (*asseient-se i respirant, com si estigués molt cansada*). — A Anglaterra no més n'hi ha un d'assumpte capaç de preocupar les senyores.

VALENTINE. — Quin? Les modes de vestir?

MISS SOAR. — Precisament. Llegeixi. (*Li dona un fullet.*) No sab vostè lo que m molesta l'haver de discutir aquestes coses amb gent del sexe oposat!

VALENTINE. — Si a vostè la molesta, a nosaltres encara ns molesta més que a vostè.

MISS SOAR (*amb la mà al pit*). — Com que pateixo d'espasmes!

VALENTINE. — Doncs, així, lo que ha de fer es no moure-s de casa i cuidar-se.

(*Lady Beauboys està molt nerviosa per la conversa de Miss Soar i Sir Val.*)

MISS SOAR. — Es que no puc, no puc de cap de les maneres! ¿Com vol vostè que no mogui de casa, si hi han tantes i tantes senyores que van per aquests mons de Déu escotades d'una manera que fa feresa? Indecentes! (*Furiosa. Tossint.*)

VALENTINE. — Però, escolti, escolti. Sossegui-s! Com vol que vagin vestides les senyores per anar al teatre i als balls, si no van escotades? Quin vestit proposa vostè? Veiam.

MISS SOAR. — Un vestit senzill, tancat fins aquí dalt. (*Senyalant la barba.*)

VALENTINE. — Així, com el que vostè porta, eh? (*Mirant-la fit a fit.*)

MISS SOAR (*posant-se la mà damunt del pit*). — Ai! Perdoni. Un lleuger desvaneixement. El cap se me n'anava. No ha sigut res.

VALENTINE. — Potser el coll del vestit l'apreta massa. Com que es tant alt! (*Amb ironia.*) Potser si sel descordés una mica...

MISS SOAR. — Mai! Ja estic millor. Ja m'ha passat. Prometi-m que ho llegirà. Jo no pararé fins conseguir que totes les senyores d'Inglaterra s'estimin una mica més i no vagin pel món ensenyant semblants vergonyes.

VALENTINE. — Jo, deixant apart l'opinió de

vostè, crec, i dispensi-m la franquesa, que si una senyora pot lluir un bon escot, que l llueixi, i la que no l puga lluir que sel tapi.

MISS SOAR (*horroritzada*). — Jesús!

(*Tots els demès, exceptuant l'Alma i Lady Beauboys, s'horroritzen, en apariència. La Sally s'acosta an en Jorgan, l'observa i li fa signes amb els ulls. Ell la mira amb menys indignació que abans.*)

JORGAN (*separant-se de la Sally*). — Vaja, senyors: me sembla que ja es hora de que contemplem aquesta obra prodigiosa.

MISS SOAR. — Si a vostè li sembla, senyor Jorgan, que en el quadro hi pot haver alguna cosa que no pugui veure una senyoreta... (*marcant molt la frase*) com jo, modesta, innocent, o algun senyor, modest també, com jo, no hi ha necessitat de que l destapin.

SKEWETT. — Això mateix crec jo. Quina necessitat tenim de veure-l? (*Amb hipocresia.*) Val més cremar-lo! Cremem-lo! Així acabarem d'una vegada!

WAPES (*en veu baixa*). — No, jo no l cremaria: el guardaria en una cambra, tancant-lo amb pany i clau. No li sembla que fóra lo millor, senyor Modlin?

MODLIN. — Sí, en una cambra fosca i humida.

ALMA. — I si abans de condemnar el quadro el veiessin?

MISS SOAR. — No ns tempti, vostè, ara. Jo no sé com s'ha tornat la gent, avui dia. Estic

segura de que l senyor Pote pensa com jo.
POTE. — I no s'equivoca. ¿De què serveix el nostre interès per moralisar, si ns empenyem en contemplar coses que ja sabem per endavant que són immorals Primer de tot, la moral! Aquesta es la meva maxima. Tant-de bo fos també la de tothom!

LADY BEAUBOYS. — Senyor Pote, aquest quadro no té re d'immoral. L'hi asseguro jo. Ja sab que soc molt escrupulosa. I, quan vingui l'autor, ell mateix ens farà veure les seves grans belleses.

(*L'Skewett dona mostres d'impaciencia.*)

BLAGG. — Senyora, aquí no hem vingut per veure les belleses del quadro: som aquí per preguntar a les nostres consciencies la respectiva opinió. ¿Es decent que l meu fill estiga exposat a veure-l, venint, com ve, a l'escola? Quins profits pot treure-n de la contemplació d'una pintura tant immoral? I els demás nois que aquí vénen? Quin exemple més galdós! Què hi dirà l sastre, que també fa venir el seu noi aquí perquè s'instrueixi seguint els principis de la més estricta moral? I l'adroguer? I el forner? I el bètes-i-fils?

VALENTINE. — Es clar! Tots diran lo mateix, perquè en aquest poble tots pensen lo que pensa un. Coses molt pitjors que aquest quadro deu haver vist el seu fill.

BLAGG (*enfadat*). — A poc a poc! No vui que vostè s posi l meu fill a la boca, sent?

VALENTINE. — Aont es ara l seu fill?

BLAGG. — El meu fill? Es abaix, que m'espera en el carret.

VALENTINE. — Digui-li que pugi. Ja ho veu, senyora Suleny: aquí corre un gran perill la moralitat del fill d'aquest senyor. Digui-li que pugi. Faci-m' el favor.

ALMA. — Sí, sí, que pugi i que ell mateix digui la veritat. (*Toca un timbre electric.*)

(*La Sally torna a fer l'ullet an en Jorgan.*

Passa aprop d'ell, tocant-lo, al passar, amb la cama, dissimuladament. En Jorgan, al sentir el contacte, fa un moviment nerviós, però cada vegada està menys horroritzat. Unicament té por que algú no se n'adongui.)

WHEELER (*entrant*). — Senyora...

(*L'Alma s'acosta an en Wheeler i li parla en veu baixa. Entra en Willie.*)

VALENTINE. — Aquí tenim l'autor.

(*En Wheeler sen va.*)

ALMA. — Sir Valentine: si m permet que l'hi presenti...

VALENTINE (*fent una inclinació*). — Amb molt gust.

ALMA (*presentant*). — El senyor Willie Hesselwood. (*Salutacions.*) Sir Valentine Fellows. Willie, aquests senyors desitgen veure l quadro.

WILLIE. — Amb molt gust. Però... me sembla que no ls agradarà.

LADY BEAUBOYS. — Si vostè ls explica lo que

representa, i el seu valor, ja ho sabran apreciar, cregui-m.

MISS SOAR. — I jo ho tinc de veure, també?

VALENTINE. — Si no vol, no hi té cap obligació.

MISS SOAR. — M'hauré de sacrificar, ja ho veigl (*Tot de cop se posa la mà al pit. En Pote hi corre.*)

POTE (*mirant-la amb simpatia*). — No serà re.

Un altre espasme, oi? (*Li ofereix el braç i sen va amb ella, mig desmaiada, cap a fòra.*) Es un espasme. No s'alarmin. (*Surt amb Miss Soar per l'esquerra.*)

WHEELER (*entrant per la dreta i anunciant*).

— El senyoret Tomas Blagg.

(*Entra en Tomas Blagg darrera d'ell, molt agitat, mirant a tothom amb desconfiança, demostrant que tem molt el seu pare. Avança cap al prosceni.*)

BLAGG (*imperiosament*). — Thomy: enretira-t una mica, i molt compte amb lo que diguis!

TOMAS BLAGG (*de cara al public i d'esquena al quadro*). — Si, papà. (*S'haurà tret la gorra a un signe imperiós del seu pare i la té a les mans, fent-li donar voltes, no treient la vista del seu pare. Durant l'interrogatori està molt nerviós.*)

VALENTINE (*amb solemnitat*). — Escolti, senyoret Tomas Blagg: una paraula, no més. ¿Que ho ha vist vostè lo que hi ha pintat en aquest quadro?

(*En Tomas, roig com una cirera, mira,*

tremolant, al seu pare, no sabent què contestar.)

BLAGG (*amb duresa*). — Apa! Respon! Que no tens llengua?

TOMAS BLAGG. — Sí, papà.

VALENTINE. — I quan vostè va veure la pintura, què va dir, senyoret Tomas.

TOMAS BLAGG (*apuradíssim*). — Què haig de dir, papà?

BLAGG. — Contesta la veritat, d'una vegada, si pots!

TOMAS BLAGG. — Doncs... vaig... dir... (*Pausa. Mira molt nerviós al seu pare.*)

BLAGG. — La veritat, re més que la veritat, embusterot! Apa! Què vas dir?

TOMAS BLAGG (*somrient amb gran picardia*). — Vaig dir... vaig dir... Ma noi! Quina xicota més caia!

BLAGG (*furiós*). — Oh!

(En Tomas queda espantadíssim i fa un gest com per parar la clatellada que veu venir. Tots els altres participen de l'horror den Blagg i llencen grans exclamacions i grans: «Oh!... Oh!...». Sir Valentine riu sincerament. Lady Beauboys està a punt de riure. L'Alma mostra gran satisfacció. En Willie riu, i la Sally, també rient, s'acosta an en Jorgan, que se n'aparta desseguida, acostant-se aleshores la Sally an en Willie.)

JORGAN (*impacient*). — Vaja, senyor pintor: faci l favor de descobrir el quadro.

WILLIE. — Els haig d'advertir que l quadro representa una bacant.

JORGAN. — Una bacant? I què es això? Potser una de les senyores del déu Bacus?

SALLY (*rient*). — Una senyora del déu Bacus! Ha! ha!

WILLIE. — Tant com una de les senyores de Bacus, no, però una cosa per l'estil, potser sí!

JORGAN. — Què hi diu vostè, senyor Skewett? Vostè, que precisament es l'apostol del anti-alcoolisme!

SKEWETT. — Bé, veurà: precisem. El quadro representa una de les senyores de Bacus, sí o no?

WILLIE (*descorrent la cortina*). — Senyors: el quadro es lo que... es. Aquí l tenen. Li poden donar el nom que vulguin, perquè ella no ha de protestar. Aquesta es la meua obra.

(*Exclamacions, protestes, rialles per part de tots al veure l quadro, que, amb tot, desperta en els filisteus mirades sensuals. En Jorgan, darrera de tots, el contempla amb gran atenció. Avança, s'hi acosta, se tomba i mira a la Sally, comparant-la amb la figura del quadro, i amb un bon troç de passió sensual.*)

SALLY (*acostant-se an en Jorgan i dient-li, amb tota picardia, senyalant el quadro*). — Soc jo. (*Se separa d'ell.*)

(*En Jorgan la segueix amb la mirada, torna*

a contemplar el quadro i torna a mirar a la Sally de cap a peus. Els altres s'agrupen prop del quadro, no sabent què fer. No voldrien mirar-lo, però no saben a partar-ne ls ulls.)

VALENTINE. — I bé, senyors: què ls sembla l quadro?

WAPES. — Indigne! Indigne! I... atrevidíssim!

MODLIN. — Indigne de que l vegin persones respectables!

SKEWETT (*acostant s'hi més*). — S'ha de cremar! S'ha de cremar! Foc an ell! Al foc!

BLAGG. — Però, aon som, senyors? Ens trobem a Grecia, a la Roma fastigosa de Neron i de Petroni, o som a la culta i moralíssima ciutat de Market-Pewbury? (*Alça la mà amenaçant al seu fill.*) Ah Tomas, quan siguem a casa!

(En Tomas se posa a plorar.)

WAPES. — Mai ho hauria dit! És senzillament repugnant!

VALENTINE. — I per què es repugnant, veiam?

WAPES. — Creu vostè que aquest quadro pot penjar-se en cap saló? Què diria la meua senyora si jo portava aquesta brutícia a casa?

VALENTINE. — Que vol dir que no li agradaria? I la seva senyora, Modlin, tampoc?

MODLIN. — Ja s'averkonyiria no més que de donar la seva opinió!

VALENTINE. — I la senyora de vostè, senyor Blagg?

BLAGG. — La meua senyora es la meua senyora,

i no la de vostè. La seva opinió no més m'interessa a mi: ho té ben entès?

VALENTINE. — Que es una d'alta i prima que ahir hi havia a la botiga, la seva senyora?

BLAGG. — Sí que ho es! I què?

VALENTINE. — Res, home, res! Ja se la pot guardar. I la seva, Skewett, què hi diria?

SKEWETT. — Lo mateix que jo. La meva senyora opina sempre igual que l seu marit. D'això ja men cuido jo!

(*Entra en Pote fent saltets.*)

POTE. — Miss Soar ja s troba millor. Jo he tornat per veure l quadro.

VALENTINE. — Miri-s'el!

(*En Pote l mira. Tots l'observen.*)

POTE (*escandalitzat*). — Oh! Oh! I què hi diuen vostès?

VALENTINE. — No sen preocupi de lo que diuen els altres. Quina es la seva opinió?

POTE. — Que l quadro es un atentat a la decència i a la moral.

VALENTINE. — I vostè, senyor Corby, què hi diu? Encara no sabem lo que vostè n pensa.

CORBY (*nirviós*). — Ara precisament ho estava dient al senyor Wapes. A mi m sembla que si portés una mica de roba... un manto, per exemple...

LADY BEAUBOYS. — Això rai! No fóra difícil. Veritat, senyor Hesselwood?

POTE. — Sí, una cinta, una glaça... Que sé jo! Perquè, francament, tota nua...

WILLIE. — Dispensin, però es inútil: no hi posaré ni l més petit retall de roba. Si l poble s perd, no sé què dir-hi. L'he pintada de la manera més perfecta que he sabut. He pensat no més que en l'art, en re més.

VALENTINE. — Ara ja hem vist el quadro, i tothom ne té una opinió formada.

SKEWETT. — Ja ho crec que la tenim!

CORBY. — I tall!

BLAGG. — I no solament la nostra, sinó la de les nostres dònnes, la dels nostres fills...
(*Mirant amenaçadorament an en Tomas.*)

VALENTINE. — Comprenc que les senyores de Market-Pewbury, per raons particulars, s'oposin a que ls seus marits contemplin l'esplendidesa de formes d'una dòna plàsticament perfecta. També comprenc que, per lo que ha dit el senyor Blagg en lo tocant a la seva senyora, Market-Pewbury no vol de cap de les maneres models de perfecció de formes com Grecia i Roma. Però m sembla que aquest assumpte pot arreglar-se a satisfacció de tothom. Veiam: tots aquells que se sentin molestats pel quadro que alcin el dit.

(*En Blagg, en Modlin, l'Skewett, en Pote i en Wapes l'alcen desseguida. En Corby també, però sense convenciment. En Jorgan vol alçar-lo també, però la Sally li estira la maniga, obligant-lo a que baixi l braç. Ell alça desseguida l dit de l'altra mà.*)

VALENTINE. — Així! Molt bé! No moguin els dits. Ara! (*Tots els indicats estan quietes, amb el dit alçat, com si ls anessin a retractionar.*) Estan ben segurs de que aquest quadro es atentatori a la moralitat?

TOTS. — Sí! Sí! Sí!

VALENTINE. — Estan tots ben convençuts de que desperta en vostès idees diaboliques?

TOTS. — Sí! Sí! Sí!

(*Baixen les mans. En Jorgan mira la Sally. Tots miren el quadro de reull.*)

VALENTINE. — Com es que l miren tant, doncs? Facin com jo, que sé mirar-lo amb tota serenitat i bona fe.

(*S'acosta al quadro i el contempla amb gran admiració.*)

JORGAN. — No, Sir Valentine, no li podem concedir privilegis que ns neguem a nosaltres.

VALENTINE. — Ah! Es a dir que també volen intervenir en la meva moralitat? Aquesta sí que es bona!

JORGAN. — La moralitat de vostè n'està ben necessitada d'intervenció, senyor meu! Tant-de-bo m'equivoqués, però m sembla que... Senyors: ja ho veuen. Això no s pot permetre! Demà mateix ens reunirem per acordar que aquest quadro es un atentat insolent a la moralitat de Market-Pewbury, que fins aquest trist moment tothom havia respectat.

SKEWETT. — I decretarem la seva destrucció!
(*Tots diuen que sí. Esvalot.*)

VALENTINE. — Senyor Hesselwood: que es per vendre aquest quadro?

WILLIE. — Si hi ha algú que l vulgui comprar, sí, senyor.

VALENTINE. — Quan ne vol? Jo mel quedo.

WILLIE. — Què sé jo! Duguescentes lliures. Cent. Lo que vostè vulgui.

VALENTINE. — Aquesta nit li entregaré un xec de duguescentes lliures, i així que arribi a casa l'enviaré a buscar.

(Tots s'horroritzen.)

TOTS *(menys les dones i en Willie)*. — Oh!

JORGAN. — Vostè compra l quadro?

SKEWETT. — Impossible! Això no pot ser!

(Exclamacions per part de tots.)

VALENTINE. — Ja l'he comprat, sí, senyor.

JORGAN. — Així, me sabrà molt greu, però no tindré més remei que donar part d'aquesta compra en la reunió pública de demà, i demanaré l'expulsió d'aquesta... *(Mirant a la Sally amb despreci.)*

SALLY. — Si m torna a dir donota, li diré bon moço!

JORGAN. — Senyors: la nostra missió, aquí, s'ha acabat. Sortim a respirar una altra atmosfera més pura: aquí no s'hi respira més que vici. Anem a donar un tom per la finca, i els ensenyaré les modificacions que penso fer-hi.

ALMA *(sorpresa)*. — Modificacions, senyor Jorgan?

JORGAN. — Sí, senyora. Que ja no s recorda de

l'hipoteca? He resolt quedar-me definitivament la finca, abans de sis mesos.

ALMA. — Però vostè no podrà pas continuar amb l'escola?

JORGAN. — Es clar que no!

ALMA. — Doncs, què pensa instal·lar-hi aquí?

JORGAN. — El nostre gran Asil d'infants orfens.

Sí, senyores i senyors: si dintre de sis mesos visiten vostès aquesta casa, en comptes d'aquesta colla de pintors ganduls i d'aquestes pintures indecoroses, hi trobaran més de quatrecents nois pobres i desamparats, treballant alegres del matí al vespre. Això serà molt més digne de nosaltres i de Market-Pewbury. (*Saludant.*) Senyores... Sir Valentine... A reveure... Anem, senyors. Anem. Veurem el jardí que servirà d'esbarjo als nostres pobres orfanets. (*Sen van en Corby, l'Skewett, en Modlin i en Wapes per l'esquerra.*)

SALLY. — Ai! Els pobres orfanets! Jo també vui veure l jardí que ls servirà d'esbarjo.

(*Sen va en Jorgan. La Sally surt darrera d'ell.*)

BLAGG. — Tomas: sense aturar-te enlloc, ten vas de dret a casa; un cop allà, te treus el gec i les calces, i esperes que jo vingui.

TOMAS BLAGG (*espantadíssim*). — Ai! Ai! Ai! Me sembla que rebré de valent!

(*Sen va corrent, seguit den Blagg. En Pote s'acosta a Sir Val, que parlava amb les senyores.*)

VALENTINE (*an en Pote*). — Vostè dirà.

POTE. — Soc el tresorer de l'Asil dels infants orfens.

VALENTINE (*donant-li la mà, bromejant*). — Me n'alegro molt!

POTE. — Així, puc confiar en la seva protecció als pobres infeliços? Ja tindré el gust de fer-li una visita i em dirà per quina quantitat se vol suscriure. (*Se donen les mans afectuosament.*) Fins a demà, Sir Valentine. (*Sen va per l'esquerra.*)

VALENTINE (*amb fastic*). — Si aquest home s'atreveix a venir a casa per la suscripció...

LADY BEAUBOYS. — T'hi suscriuras. Com es que has fet la bogeria de donar diners an aquella dòna al davant de tothom?

VALENTINE. — Perquè ls hi havia promès.

LADY BEAUBOYS. — Aquesta mena de donatius podies haver-los fet privadament. Què hi diran aquesta gent?

VALENTINE. — No m'preocupa gens tot lo que diguin, tia. Però jo li prometo que si aquell senyor gosa venir a casa, el tiraré escales avall.

LADY BEAUBOYS. — Apa, vine amb mi. Tinc el cotxe que m'espera. I vostè vingui també, Alma.

ALMA. — Tinc molt que fer, ara. Dispensi-m. L'hi agraeixo molt.

LADY BEAUBOYS. — D'aquí una hora li enviaré el cotxe, sent? (*Apart.*) Siga com siga, jo

la vui treure de compromisos. (*Saluda an en Willie.*) Anem, Val.

(*Sen van Lady Beauboys i Sir Valentine per l'esquerra, després de saludar aquest ultim, molt carinyosament, a l'Alma i an en Willie, que queden sols.*)

ALMA (*amb tristesa*). — Un asil per infants orfens! Pobre pare! Ja ho ha sentit, Willie.

WILLIE (*com responent a una idea fixa que l domina*). — Ja ho ha vist, Miss Alma? El quadro venut! Duguescentes lliures! No, no, no puc consentir que la Sally Lebrune sen vagi! Això mai! (*Amb entusiasme.*) Es la meva musa, l'inspiració, l'art!

ALMA (*amb tendresa*). — Willie! Quan sen curarà d'aquesta bogeria?

WILLIE. — No es bogeria! Es la meva musa! La meva gloria!

ALMA. — Vostè està boig per ella, Willie. I es una dòna indigna.

WILLIE. — Tot lo que vulgui. Però, miri-la, que es hermosa!

ALMA. — ¿Com pot ser que vostè, tenint una ànima d'artista, s'hagi enamorat d'una dòna tant vulgar?

WILLIE. — Perquè ella es el meu art. Sense ella jo no soc ningú; sense ella l meu quadro no existiria.

ALMA. — Si al menos fos una dòna de bons sentiments!

WILLIE. — Tant se vall! L'art no es més que hipocresia.

ALMA. — No, Willie. Això no es veritat.

WILLIE. — Sí, sí: re més que hipocresia. L'art, en sí, es hipocrita, com ho es l'amor, com ho es la religió. Quan jo era molt jovenet aspirava sempre a un no sé què indefinit, que no arribava mai. Quan vaig ser home, les meves aspiracions van aixamplar-se. Si jo, al tenir la modela al davant, comencés a pensar que es una dòna indigna, una dòna sense cor, no hi hauria obra possible, el meu pinzell no crearia re. L'inspiració no vindria, l'art no existiria. Perquè l'art no s'avé amb la realitat de la vida: l'art es una ilusió. Quan vaig a pintar-la, me l'imagino hermosa, pura, divina, rendida d'amor per mi. I en aquell moment sagrat, en el món, no més hi ha que ella i jo. Es el meu somni de bellesa sublim, que dura mentres la fixo en la tela. En aquell instant preciós me sento més gran que l Ticià, que Rafael. I ella es Helena, Cleopatra, Rosalinda, Julieta! I jo soc el seu amo, el mestre! No me la vulgui robar, Alma, aquesta ilusió que m transfigura i aquesta musa que m'inspira!

ALMA. — Tant-de-bò no l'hagués coneguda, vostè, an aquesta dòna!

WILLIE. — Aleshores el quadro no existiria. El meu art i la meva gloria serien no més que somnis. Tornaria a ser lo que era abans: un orfanet, un orfanet tant desgraciat com els que vindran an aquesta casa.

(La Sally entra per l'esquerra. L'Alma sen va per la porta de la dreta, mirant an en Willie, abans de sortir, amb gran interès. Pausa.)

SALLY. — Ail! Pobre boig! Algun dia jo seré rica, molt rica, i aleshores me tornarás a pintar.

WILLIE. — Què dius ara? Que seras rica?

SALLY. — Per què no? Un gran senyor acaba d'enamorar-se de mi. Me comprarà vestits i joies i tot lo que m'passi pel cap. Jo li diré: «Vui aquest xalet a vora mar». I ell me contestarà: «Apa: ja es teu». «Vui aquestes perles per les orelles i aquell braçalet de brillants.» I ell m'ho comprarà tot, tot! Cor que vols, cor que desitges. I aniré coberta de joies, i portaré vestits que costaran una fortuna, i tothom me tindrà enveja. Ah! Ja ve! (Com si veiés una visió.) Ja ve, l'imbecil! El gran senyor! (En Willie l'observa i li agafa una mà.) Deixa-m' estar! Deixa-m'!

WILLIE. — No més sento odi per tu! Me repugnes! (Li dóna una empenta, deixant-la anar.)

SALLY. — Boig! Més que boig!

WILLIE. — Sí, sí! Ja ho sé que no soc més que un boig! Però, guarda-ten d'un boig, sents? (Sen va furiós per la dreta.)

SALLY (corrent a la porta de l'esquerra). — Monada! Bufó! Senyor bon moçol! Vingui, cuiti! (Entra en Jorgan per l'es-

guerra, com suggestionat.) Monada! Bufó! Vostè es molt ric, oi? Li agrada l meu retrat?

JORGAN (*horroritzat*). — No!

SALLY. — No es veritat! Si no pot dissimular-ho que li agrado! Ja ho sé que vostè m'estima molt! Però no així, tal com vaig, no, sinó amb una altra roba: amb un vestit blau, amb una cinta d'or... Eh?

JORGAN. — No!

SALLY. — Sí, sí! Amb vestits ben elegants, de vellut blau, amb cintes de color de rosa, i ben enjoiada! Amb diamants que brillin com els meus ulls. Miri-ls, els meus ulls!

JORGAN. — No!

SALLY. — Miri-mels! No més li costarà quaranta lliures el mirar-mels!

JORGAN. — Quaranta lliures? Que s vol burlar de mi, potser? Quaranta lliures?

SALLY. — Ja li diré aont ho ha d'anar a comprar, sent, lo que a mi m fa falta. Perquè vostè es molt curt de gènit.

JORGAN. — Jo... curt de gènit? No, això, no.

SALLY. — Sí, sí! Es tant curt de gènit com hermós. Els seus ulls m'ho diuen! (*Amanyagant-li ls ulls amb els dits.*) Que són dolentots aquests ulls de vostè! Deixi-mels contemplar! (*Moviment d'ell.*) Ah! Veu com jo tinc raó? Veu com es veritat que vostè es curt de gènit?

(*En aquest moment entra en Pote.*)

POTE. — Per què ns ha deixat?

JORGAN. — Un moment, Pote, un moment.

POTE. — Per què?

JORGAN.—Apunti-m dèu lliures pel nou asil de viudes pobres. No hi ha en tot Market-Pewbury un home més amic que jo de la moral, i si alguna vegada m desvio, no per culpa meva, del camí de la més estricta moralitat, ho reparo immediatament. Apunti-m les dèu lliures, i vagi-sen. Jo ja vinc desseguida.

(En Pote se n'entorna. En Jorgan mira a la Sally i va per sortir. Aquesta, aleshores, sen va, i desde la porta li fa l'ullet descaradament. En Jorgan, roig de cara com un perdigot i tremolant, va per seguir-la, però ja se n'ha anat. Ell, al ser al fons, se tomba, mira l quadro i els seus ulls s'animen amb un llampec erotic al contemplar la dòna nua pintada i al comparar-la amb la Sally, de la qual encara conserva l caliu de l'abraçada. Tot de cop s'adona de la panoplia. S'assegura de que no hi ha ningú, i, empunyant l'espasa, atravesca l quadro, estripant la tela. Després deixa caure l'espasa, i sen va per l'esquerra sense dir re, desconfiat i recelós.)

ACTE SEGON

La mateixa decoració de l'acte primer. El quadro i el cavallet ja no hi són.

*(En Willie, vestit de viatge, amb gorra.
Entra l'Alma per la dreta.)*

ALMA. — Ja està apunt, Willie?

WILLIE. — Sí. Aquesta nit, a Londres, i demà cap a Roma. I tot per obra i gràcia de Sir Valentine. Que bé s'ha portat amb mi! Realiso el somni de tota la meua vida! L'Italia!

ALMA. — Sí, però s'ha quedat sense el quadro.

WILLIE. — No hi fa pas re: n'hi pintaré un altre de millor. Tant que m'hauria agradat, per això, que el quadro s'hagués pogut penjar en el saló de Sir Valentine, no més que per reventar aquell imbecil den Jorgan!

ALMA. — Mai podrem saber del cert qui va ser que va fer-lo malbé.

WILLIE. — No, mai; però joestic segur que va ser ell. Es inútil, ara, plorar la perduda del quadro: es una cosa que no té remei.

(Pausa.)

ALMA. — M'alegro molt, Willie, que ja no s recordi d'aquella xicota.

WILLIE. — No, no. Està tot ben acabat, i per sempre. Soc molt extrany, jo, Alma. Soc molt impressionable. Aquest amor va ser com un cop de pistola. Ni jo mateix comprenc com va agafar-me tant de ple a ple.

ALMA. — I que n va perdre de temps pensant en ella!

WILLIE. — Què hi vol fer? Va encisar-me. Ho sabia bé prou que aquell amor era una bogeria, però ja es sabut que un home enamorat es un aspirant al manicomi. L'estimava molt, però molt, això sí.

ALMA. — Per què no l'ha tornada a pintar?

WILLIE. — Era impossible! M'hauria faltat l'inspiració. I l'art, quan no es inspirat, es una cosa freda, mecanica. Aquests ultims temps l'he avorrida, l'he arribada a odiar, cregui-m.

ALMA. — Però com s'explica aquest canvi tant radical?

WILLIE. — Un cop alçat el vel de puresa i d'ignocencia amb que jo, en la meva fantasia, l'envolquellava, va deixar de ser un angel, i no més vaig trobar en ella una dóna impura i repugnant.

ALMA. — I, doncs, per què va oposar-se a que la tregués de casa?

WILLIE. — Perquè volia provar de tornar a pintar *La Bacant* de cap i de nou, per regalar-la a Sir Valentine.

ALMA. — Per regalar-la a Sir Valentine? (*Amb amargor.*) Sí, té raó: el quadro tenia molt valor per Sir Valentine.

WILLIE. — No. No era per això. Sir Valentine volia que n pintés una altra per animar-me...

ALMA. — Però vostè no ha sentit a dir que la Sally i...? Oh! No, no vui parlar d'aquesta donota! Però vostè, sabent-ho, m'ho havia d'haver dit, perquè al punt l'hauria treta de casa i ens hauriem estalviat tot aquest escandol.

WILLIE. — Què li diré! Vaig pensar-me que l'avorriment i l'odi que per ella sentia serien nuvols d'istiu, i que la tornaria a trobar ideal com sempre. Però ara veig que no pot ser. Per això men vaig a Roma, a la patria dels grans artistes, cercant una nova inspiració.

ALMA. — I no s'emporta el record d'aquesta casa?

WILLIE. — Això sí! En ella hi he estimat boja-ment una dona, i ella m'ha ensenyat a ambicionar la gloria, així com vostè m'ha ensenyat a ambicionar l'estimació.

ALMA. — Veu, Willie, com l'estimació no es hipocresia? I com l'art i la religió tampoc ho són? Digui-m'ho abans de marxar que

aquestes coses no ho són, d'hipocresies?

WILLIE. — Pel que no es artista, pel que no sent l'art, l'art veritable, no, que no ho són; però per l'artista de debò no són més que obstacles que li barren el pas i que de vegades el ceguen.

(*Entra en Wheeler per la dreta.*)

WHEELER (*anunciant*). — Lady Beauboys.

WILLIE. — Adéu, Alma! Sempre m recordaré de les seves bondats. Aquí vaig començar la meva vida; aquí m'han ensenyat el camí de la gloria; aquí he après a ambicionar. El camí es ple d'espines i d'abrulls, ja ho sé, però vui arribar al cap d'amunt, brandant el penó de la victoria. Es a vostè, Alma, a qui dec la protecció de Sir Valentine.

ALMA (*contentíssima, però dissimulant*). — A mi, Willie?

(*En Wheeler sen va.*)

WILLIE. — Sí, Alma, sí: a vostè. Sir Valentine m protegeix perquè sab que vostè s'interessa per mi, i com que ell l'estima...

ALMA. — No, això no es veritat, no. (*Pausa. Entra Lady Beauboys.*) El senyor Hesselwood ens deixa; sen va a Roma.

LADY BEAUBOYS. — Això m'ha dit el meu nebot. Ja sab que se l'admira.

WILLIE. — Lady Beauboys, fins que ns tornem a veure. Jo m recordaré sempre de vostès, i algun dia l seu nebot tindrà una Bacant molt millor que aquella. El primer quadro

que pintaré serà una Bacant per Sir Valentine. Alma, gracies per tot. Ja la tindrè al corrent de tot lo que faci. *(Se despedeix de les senyores i sen va per l'esquerra.)*

ALMA. — Ja ho veul! Ja se n'ha anat! Ara, treuré aquella donota de casa.

LADY BEAUBOYS. — Ja ho havia d'haver fet abans. No sé com l'ha poguda aguantar tant temps!

ALMA. — Com que en Willie no podia fer el quadro sense ella...

LADY BEAUBOYS. — I, amb tot i això, tampoc l'ha fet.

ALMA. — Quina excusa li podré donar per treure-la?

(Toca l timbre electric.)

LADY BEAUBOYS. — El seu comportament.

ALMA. — Com vol dir?

LADY BEAUBOYS. — Me sembla que l fet tant sols de passejar-se pels carrers de Market-Pewbury amb un vestit de vellut blau i un sombrero de plomes, justifica tot lo que vostè faci en contra d'ella.

ALMA. — I de lo que diuen d'ella i de... què n pensa vostè?

LADY BEAUBOYS. — Lo que n pensa tothom, filla. Lo que aquests han vist. *(Pels ulls.)*

(Entra en Wheeler per la dreta.)

ALMA. — Digui a Mam'zelle Lebrune que faci l favor de venir aquí desseguida, que haig de parlar amb ella.

(Sen va en Wheeler per la dreta.)

ALMA (*amb ansietat, a Lady Beauboys*). — I vostè, Lady Beauboys, sospita que per part d'ell...?

LADY BEAUBOYS. — Mai hauria dit que en Val tingué tant poc gust!

ALMA. — Com pot ser que s'hagi aficionat an aquesta dòna?

LADY BEAUBOYS. — Jo no n parlo de la dòna: parlo dels vestits que porta. Miri que està horrible! Vellut blau combinat amb seda rosa! Qui ho havia de dir!

ALMA. — De manera que vostè està convençuda que s'entenen?

LADY BEAUBOYS. — Filla meva, tots aquests bonics deuen haver sortit de la butxaca d'algú que la tingui molt plena. Homes esbogerrats per llençar els diners amb una dòna així, n'hi han molt pocs a Market-Pewbury. Jo no més ne sé que un. Si aquest no es el meu nebot, aleshores sí que no sé qui pot ser. Però no ns en preocupem, que dimoni, en esbrinar-ho! Ara lo que convé es que sen vagi d'aquí.

ALMA (*amb amargor*). — Fins a quin punt se rebaixen els homes! Sembla mentida!

LADY BEAUBOYS. — Es cert. Però, què hi vol fer! El cas es que s rebaixen. Poden, volen i ho fan. En Val es com mil altres joves, amb els quals la natura ha estat prodiga: els ha donat bona salut, els ha assegut davant d'una gran taula parada sumptuosament amb tots els gustos de la

vida, i com que ls xicots, gracies a Déu, tenen bona gana, proven de tot i mengen de valent. ¿I vostè pensa que en Val s'alçarà de taula i deixarà de menjar pel sol fet que la gent de Market-Pewbury li digui cridant: «No n mengis d'això, que es dolent»? No, no: continuarà assegut a taula, deixarà que la gent cridi tant com vulgui, i quan n'estigui cansat se n'anirà. Es major d'edat i els meus consells són inútils. Què vol fer-hi, si es així?

ALMA. — Què es trist això!

LADY BEAUBOYS. — Tant trist com vulgui, però ns hem de conformar amb lo que ns donen. Si la Natura ho ha disposat així, ella sabrà l per què: es molt savia, sab molt més que no pas els homes. Es inútil tractar d'oposar-se a lo que ella vol: es perdre l temps. L'unic que ns queda per fer a nosaltres — guardianes de les nostres cases i dels nostres fills — es defensar-nos, conservar la nostra honra com la penyora més preuada, colocar-nos al nivell més elevat possible, procurar que les nostres cases siguin nius d'amor, en els quals l'home hi trobi refugi i contrast amb les bruticies que pesca pel món. Es en va voler espaordir l'home, perquè aleshores es quan s'allunya més de nosaltres i es quan se llença en braços d'altres dònes. Procurem matar la causa i obtindrem el remei. Ont es aquella? Com es que no ve?

ALMA. — I tots els homes són iguals?

LADY BEAUBOYS. — Tots els fills d'Adam que jo he conegut en aquest món, s'assemblen molt al seu pare.

ALMA. — Sir Valentine, que semblava tant bo i tant diferent dels altres!

LADY BEAUBOYS. — Vol dir que era bo amb vostè. Sí, en apariencia, molts semblen bons, però, en el fons, sempre hi ha algun punt que, sense llum, no s pot pas veure.

ALMA. — Ara veig ben bé que m'ha enganyat.

LADY BEAUBOYS. — No, no l'ha enganyada. Jo estic segura que fins l'estima a vostè.

ALMA. — No, això no.

LADY BEAUBOYS. — Cregui-m: n'estic segura; i quan aqueixa poca-vergonya sigui fóra, ja veurà com.....

ALMA (*molestada*). — Com què? Es a dir que quan l'atracció forta d'una dòna impura, vulgar i grollera hagi passat, aleshores la debil, la modesta, la bona i la constant tindrà probabilitats de captivar el seu cor? Ah! No, Lady Beauboys! Això mai! Li confesso que sentia un afecte molt fondo per ell... sí... amor, si vostè vol, però... (*plorosa*) la «si n queda» no vull ser-ho de cap de les maneres! Mai!

LADY BEAUBOYS. — Vostè parla com una dòna de cor, com una nena; però recordem-nos que lo primer es lo primer.

(*Entra la Sally per la dreta, amb un vestit molt virolat: blusa de vellut blau, faldi-*

lla de seda rosa i cintes roses al coll; gran capell ple de cintes i plomes; tot extremat i molt llampant, però elegant per això. Entra descaradament i com si estés a casa seva. Saluda amb altivesa a les senyores, com despreciant-les, i amb tota poca vergonya.)

SALLY (a l'Alma, que no la mira). — Com estan, vostès? (A Lady Beauboys, que la contempla furiosa.) I vostè? M'alegro molt de veure-la, senyora. I vostè que no se n'alegra? (Lady Beauboys fa un gesto.) No s'amoïni, no, per això, senyora! Tant se m'endona! Si no vol saludar-me, no m' saludi: vostè mateixa. (Veient que Lady Beauboys contempla, indignada, el seu vestit i capell.) Pot saber-se per què m' mira així, vostè, senyora? Que no li agrada aquest vestit? Ah! Potser es el barret el que...? Doncs, no sé què dir-li, si no es del seu gust! Es d'ultima moda! Es l'admiració de tothom!

LADY BEAUBOYS (amb severitat). — ¿Ont ho ha comprat, vostè, tot això?

SALLY. — A una modista de Londres. Vaig anar-men a Londres i vaig dir a una de les millors modistes: «Faci-m un vestit elegantíssim, un vestit que, quan jo l' porti pel carrer, tots els homes que trobi se girin desseguida, i, tots reviscolats, me diguin: «Quina xicota més maca, més elegant i més apetitosa!» I jo pugui contestar-los:

«I ara! Que s'ha pensat, aquest ximple?»

LADY BEAUBOYS. — Prou desvergonyiments!
D'ont els ha tret els diners per comprar
tot això?

SALLY. — Del meu porta-monedes.

LADY BEAUBOYS. — Del seu porta-monedes?

SALLY (*treient-lo de la seva butxaca i ensenyant
el seu porta-monedes buid*). — Mirin: ja
no m queda ni un pènic! Es buid, com-
pletament buid!

LADY BEAUBOYS. — També n deu haver buidat
algun altre de porta-monedes!

SALLY. — Un altre porta-monedes? I ara! I de
qui es, si s pot saber, aquest altre porta-
monedes?

LADY BEAUBOYS. — D'això s tracta precisa-
ment: de saber qui ha pagat tot això que
vostè porta.

ALMA. — Deixi-la estar, per l'amor de Déu,
senyora. Es indigna de que vostè li parli.

SALLY (*rient descaradament*). — Ha! Ha!

LADY BEAUBOYS. — Digui-li que sen vagi.

ALMA. — Mam'zelle Lebrune: aquesta nit ma-
teixa sortirà vostè d'aquesta casa, per no
tornar-hi mai més.

SALLY (*alarmada*). — Com? Què? Que surti
d'aquesta casa avui mateix? I aon vol que
vagi?

ALMA. — Què sé jo! Allà on vostè vulga.

SALLY (*a Lady Beauboys*). — Aont aniré,
senyora?

LADY BEAUBOYS. — Vagi-sen amb la seva

mare i digui-li que li tregui tots aquests focs i la converteixi en una noia decent, si això es possible.

SALLY. — No hi vui anar amb la meva mare! No ho vui ser jo una noia decent! Jo no men vui anar d'aquí, vaja!

ALMA. — Se n'anirà aquesta nit, sens falta.

SALLY (*resoluda i desafiant-les*). — Està bé! Però consti que, si m treuen d'aquesta casa, potser algun dia sen penediran! Sí! Sí! Sí! Jo ls juro que, si m treuen, se recordaran de mi!

LADY BEAUBOYS. — Atrevida! Aon va aquesta donota?

SALLY. — Com s'entén donota? Jo no ho soc una donota! Ni una perduda tampoc! Ho tenen ben entès? (*Pausa.*) Es a dir que m treuen? Molt bé! Doncs jo ls prometo que algú... Sí, sí: algú... o, més ben dit, el que ha pagat això (*pel vestit*) i això (*pel barret*), ja s cuidarà de recullir-me. Volen escandol? Doncs tindran escandol! Passin-ho bé! No s'hi cansin! Ja ns veurem les cares! (*Sen va rient i rabiant.*)

(*Pausa, Lady Beauboys i l'Alma se contemplen un moment.*)

ALMA. — Què haurà volgut dir? Ne portarà alguna de cap contra Sir Valentine? Volrà potser deshonorar-lo davant de tot Market-Pewbury? Però, no, no! Això no es possible!

(*Entra en Wheeler, seguit de Sir Valentine, per la dreta.*)

VALENTINE. — Hola, tia! Que tal? (*A l'Alma, amb tendresa.*) I vostè, senyora Suleny, com està?

ALMA (*fredament*). — Per ara, bé, Sir Valentine.

VALENTINE. — He vingut per..... (*S'adona de la fredor amb que es rebut per totes dues.*) Però, què ha passat aquí?

ALMA. — La seva tia li explicarà. (*Sen va per la dreta, seguida den Wheeler.*)

(*Pausa.*)

VALENTINE. — He caigut en desgracia?

LADY BEAUBOYS. — Creus que no ho has merescut?

VALENTINE. — Alguna vegada, no diré que no. Ara, que jo sapiga, no. Què hi ha hagut? Veiam, digui.

LADY BEAUBOYS. — Aquella donota...

VALENTINE. — Quina donota?

LADY BEAUBOYS. — La Sally Lebrune, home! La modela! No facis el desentès! Sembla mentida que ls homes ens tingueu per cegues, quan no més fem que tancar els ulls per no veure certes coses! La nostra vida social no es més que un immens teixit d'hipocresies i de decepcions, tramat amb el sol fi d'amagar les vostres debilitats i les vostres lleugereses, i fer-nos perdonar la nostra estúpida il·lusió de que entre vosaltres n'hi ha un capaç d'estimar-

nos i de ser constant, no ja tota la vida, sinó una petita part de la mateixa. Sembla que hauria de ser deshonrós per vosaltres, homes, que si, nosaltres, dones, volem gaudir de la vostra estimació, haguem de tancar els ulls per fer veure que no veiem les vostres imprudències. (*Amb molt calor.*) Si sou així, valdria la pena de dir-ho amb tota franquesa, perquè així les dones honrades ja no s'fixarien en vosaltres!

VALENTINE. — Molt bé, tia, molt bé! Quin discurset! Ha parlat com un llibre! Però vol fer el favor de dir-me què hi tinc que veure jo en tot això? Ja sab que l'hipocresia no ha tingut que veure mai amb mi. He sigut sempre franc, sincer i lleal. No he volgut mai aparentar que soc millor o pitjor de lo que soc en realitat. Mai m'he avergonyit de ser com soc! I en lo que s' refereix an aquesta donota, no sé pas lo que vostè vol dir.

LADY BEAUBOYS. — Aquesta modela...

VALENTINE. — Aquesta modela, què? Fa molt temps que no l'he vista. (*Pausa.*) Miri, tia: vaig a dir-li la veritat. Tinc el dever de donar-li una explicació de tot això. L'última vegada que vaig venir an aquesta casa, sí, li haig de ser franc, va fer-me certa gràcia. Va coquetejar descaradament amb mi, va fer-me una pila de monades; però com que l'Alma era aquí, i jo l'estimo, vaig deixar de ser el boig de sempre—

com vostè m diu—i, per primera vegada a la vida, vaig resistir la temptació.

LADY BEAUBOYS. — Però desde aleshores...

VALENTINE. — No l'he tornat a veure.

LADY BEAUBOYS. — No m'enganyes?

VALENTINE. — L'hi juro. Aquest es el motiu perquè he deixat de venir a l'escola durant tot aquest temps. I avui he vingut per dir a l'Alma que estigui tranquila, perquè els apremis d'alguns botiguers de Market-Pewbury ja s'han acabat: en Fentiman ja ho ha arreglat tot.

LADY BEAUBOYS. — Amb els teus diners?

VALENTINE. — Deixi-ho córrer. Ara no més me falta arreglar lo dels diners deixats sobre la casa, perquè ella pugui continuar amb l'escola.

LADY BEAUBOYS. — No ten preocupis d'això. El veritable art es impossible a Market-Pewbury. Lo millor serà que l'Alma abandoni tot això i que l senyor Jorgan hi vingui amb els seus orfanets.

VALENTINE. — I l'Alma?

LADY BEAUBOYS (*amb tota intenció*). — ¿Que no sabras trobar una manera de viure, tu, per ella?

(*Pausa.*)

VALENTINE (*comprent*). — Ho intentaré.

(*Truquen a la porta. Timbre.*)

LADY BEAUBOYS. — No es allò que sen diu un gran partit per tu, Val, en lo tocant a posició; però, m'agrada, l'estimo de debò,

i el meu dever es procurar que t'acabis i que t'apartis del mal camí.

(*En Wheeler surt de la dreta cap a l'esquerra, anant a obrir.*)

LADY BEAUBOYS. — Es a dir que tu m'jures que no has pagat ni l vestit ni l barret an aquesta donota. (*S'alça i va pera sortir.*)

VALENTINE. — No. L'hi juro.

LADY BEAUBOYS. — Aleshores, qui pot ser? Qui pot ser? (*Sen va per la dreta.*)

(*En Wheeler entra seguit den Jorgan i den Pote per l'esquerra. En Pote camina saltironant, com de costum. En Jorgan entra desconfiat i nerviós, notant-se un gran canvi en les seves maneres desde l'acte anterior.*)

JORGAN (*an en Wheeler*). — No hi ha necessitat que avisi a la senyora Suleny. No molesti a ningú per nosaltres. Pujarem directament als dormitoris, perquè hem de pendre algunes mides. (*Mira amb desconfiança al seu entorn.*)

(*Sen va en Wheeler per la dreta. Sir Val s'encara amb en Jorgan. Aquest fa un gest de molestia.*)

POTE (*acostant-se a Sir Val, li allarga la mà, amb aquell somriure d'amabilitat sobreposada i enutjadora*). — Com segueix, Sir Valentine?

VALENTINE (*allargant-li la mà molt decidit i amb to de mofa*). — Bé. Per ara, bé. Gracies, senyor Pote. Tot lo bé possible, si s tenen

en compte les circumstancies penoses que un hom atravessa. Ara estic un xic més tranquil. Senyor Jorgan, he fet proposicions al senyor Fentiman amb l'intent de que la senyora Suleny pugui continuàr vivint en aquesta casa. Jo m'encarrego de pagar l'import de l'hipoteca, amb la condició de que vostè cedeixi la casa pel mateix valor.

JORGAN.— Això es impossible. Ara tot està decidit i no puc tornar endarrera. I els meus treballs? Cah! Fa una pila de temps que no descanso preparant l'instal·lació de l'Asil, i ara que ja estan a punt de venir els nens vol que jo... No, no, de cap de les maneres!

VALENTINE.— Porti-ls a un altre lloc els seus orfanets: n'hi han una pila tant bons o millors que aquest, baix el punt de vista sanitari i moral.

JORGAN.— S'equivoca. Ja està tot arreglat. Aquest lloc me convé i... llestos! Vui que Market-Pewbury sigui una ciutat exemplar. Hi ha molt que fer. S'han d'expurgar moltes malures i empeltar alguna cosa sana, alguna cosa bona.

VALENTINE (*irat*).— Es a dir que s'ha d'expurgar, eh? Doncs a mi m sembla que s'ha de fer més que expurgar: arrencar de soca i d'arrel es lo que aquí convé. Però, qui tindrà prou força per desarrelar el treball de tants sigles?

JORGAN.—S'ha de començar per treure aquesta colla d'artistes, aquests quadros, aquestes bacants i moltes altres coses. L'art, en sí, es abominable i no porta més que al camí de la perdició.

VALENTINE.—Que parla per experiència, senyor Jorgan?

JORGAN.—Sí. Però no per experiència personal. La meva resolució es aquesta. Jo no mudo d'intent així com així.

VALENTINE.—Està bé. Veig que vostè es un home energic, i moral, sobre tot. I, además, caritatiu. Passi-ho-bé, senyor Jorgan. (*Dóna unes passes cap al fons.*)

JORGAN.—Passi-ho-bé, Sir Valentine.

VALENTINE.—Passi-ho-bé, senyor Pote.

POTE.—Sentim molt no poder-lo complaure, però vostè ja s farà carrec que abans que tot es la moral.

VALENTINE (*amb ironia*).—Ah! Sí! La moral!

POTE.—Per això, tant amics com sempre, Sir Valentine. Ja ho sab: sempre m té a les seves ordres. Demà potser passaré per casa de vostè, per allò de la suscripció del Asil. Sab? (*Allargant la mà a Sir Val, qui l'hi nega.*)

VALENTINE (*amb to aspre*).—No s molesti. Jo l'hi prego.

POTE (*amb amabilitat excessiva*).—Per què no? Amb molt gust!

VALENTINE.—Li torno a dir que no vingui. Ningú pot dubtar de la meva cortesia

amabilitat; però jo li prometo que, si vostè posa ls peus a casa meva amb l'intent de que jo m suscrigui a l'Asil, donaré ordre als meus criats de que, agafant-lo així, ben fort per les orelles (*Ho fa. En Pote crida.*), mel tirin escales avall.

JORGAN (*desemmascant-se moralment*).—Ah! Així vostè vol guerra, veritat, Sir Valentine?

VALENTINE. — Vui guerra, sí, senyor Jorgan!
(*Deixa anar en Pote i sen va furiós per l'esquerra.*)
(*En Pote queda durant una estona atemoritzat i confós. Pausa.*)

JORGAN. — Bé: ara deixem-nos de ximpleries i anem a lo que interessa.
(*En Pote va al fons. Mira si torna Sir Valentine, i, veient que no, s'acosta an en Jorgan.*)

POTE. — Ja l'ha sentit! Precisament a mi, que sempre he procurat no ofendre-l en res!

JORGAN. — Sí, ja ho he sentit! Millor! Així tindrem motiu per venjar-nos d'ell, en public, un dia d'aquests!

POTE. — Ja sab que jo sempre perdono als meus enemics, però aquesta vegada m'agradaria escarmentar-lo... en benefici de la moralitat de Market-Pewbury.

JORGAN.—Bé prou que l'escarmentarem! I ben aviat! Espero que vingui algú per pujar als dormitoris. Me sembla que amb dues sales més n'hi haurà prou.

POTE. — Vol dir? No m'havia parlat d'una nova subscripció?

JORGAN. — Sí, Pote; però, ara com ara, no puc: he tingut molts gastos.

POTE. — Ja li vaig dir jo que duguescentes lliures me semblaven molts diners per auxiliar a les viudes pobres!

JORGAN. — Va ser una almoina especial, feta en circumstancies més especials encara.

POTE (amb batxilleria). — Quines, si pot saber-se?

JORGAN (torbat). — Què li diré jo ara?

(Pausa.)

POTE. — La temptació deu haver estat forta, veritat?

JORGAN. — Què vol dir ara? La temptació? Quina temptació?

POTE. — Ja sé que vostè es un home molt bo i molt metodic. Quan veu la temptació que s'acosta, se castiga vostè mateix fent obres de caritat. Ho encerto?

JORGAN. — Sí, sí. I algunes vegades es una compensació moral.

POTE. — Molt ben dit. Tant-de-bo que tothom fes lo mateix! Quina ganga per les institucions benefiques del país!

JORGAN. — Es clar que sí. (Pausa.)

POTE. — Suposo que... ha!... ha!... devia ser una temptació irresistible, eh?

JORGAN. — Per què no dir-ho? Irresistible, sí. De deù homes, nou hi haurien caigut, cregui-m.

POTE. — I vostè va sortir victoriós de la prova terrible. No s pot pas pensar lo molt que me n'alegro!

JORGAN. — Per sort, en aquella ocasió, com en totes, vaig recordar-me de lo que m dec a mi mateix i a Market-Pewbury. No hi havia altre remei que passar per les forques caudines, i vaig passar-hi. Què mira?

POTE. — Re, re. És a dir que va resistir?

JORGAN (*furiós*). — Naturalment que vaig resistir! I doncs! No caldria sinó!

POTE. — Sí, sí, es clar. Té raó. Però, afiguris per un moment que no l'hagués poguda resistir la temptació: quina compensació moral no hauria hagut de pagar, aleshores!

JORGAN. — De tot això ja n'hi ha prou. No n parlem més.

(*Se sent a dintre xiular la Sally.*)

POTE (*anant a la porta i mirant a fòra*). — Aquí tenim la «Bacant». Me sembla que està inquietant la nostra haca.

JORGAN (*anant al fons*). — Com s'entén?

(*Se sent dintre la Sally que fa festes al cavall i l'atia amb l'intent de que arrenqui.*)

JORGAN (*crident*). — Ep! Noia! (*La Sally para.*) Però, què hi fem ara aquí? Estem perdent un temps preciós!

(*La Sally entra xiulant i s'atura veient en Jorgan.*)

SALLY. — Què li passa a la monada? Hola, bon moço!

JORGAN (*fent veure que no la sent*). — Pote, surti a veure si troba algú, o, si no, ens passarem aquí la vida! (*Amb intenció de treure en Pote.*)

POTE (*no volent-sen anar*). — Sí; però, què ls tinc de dir?

JORGAN (*empenyent-lo suaument*). — Digui que hem vingut per veure ls dormitoris i pendre algunes mides. Estic en el meu dret: la finca es meva. (*Acaba d'empenyer an en Pote, que sen va; després s'acosta a la Sally amb gest que vol dir «no m comprometi en public».*)

SALLY. — Què li passa avui an el meu rei, que està tant de malhumor?

JORGAN. — Sí que ho estic de malhumor, sí. I lo millor que pot fer es no posar-sem al davant, perquè... jo no hi tinc re que veure amb vostè. (*Molt seriós.*) La nostra amistat... vui dir les nostres relacions... No, no es això!... La nostra coneixença s'ha de acabar de totes passades!

SALLY (*acostant-s'hi i provant d'amoixar-lo*). — I per què, dolentot? (*Obrint-se un ull amb els dits.*) Ai! Miri-m si aquí dins hi veu una coseta verda molt repetital No, veritat? (*Ell diu que no, però està nerviós.*) Veiam, potser es a l'altre. (*Obrint-se l'altre ull.*)

JORGAN (*esclatant*). — Prou! Soc un home respectable i no puc tolerar de cap de les maneres semblantes beneiteries! Vol deixar-me sol? Si o no?

SALLY. — Sí, sí. No hi tinc cap inconvenient.
(Pausa. En Jorgan se passeja amunt i avall molt agitat. Ella, somrient, porta l'compas amb el dit.)

SALLY. — Que m'agrada veure-l caminar així! Trepitja fort! Es, tot un home, vostè! *(Ell s'atura i la contempla. Pausa.)* Torní-hi! Torní-hi! Que m'agrada! No s pot figurar lo que m diverteixo!

JORGAN. — Ja li he dit que no hi vui tractes amb vostè! Deixi-m estar, redimoni! *(Sen va cap a la porta de l'esquerra.)*
(Ella l segueix i el detura, mirant-lo fit a fit, en actitud provocativa.)

JORGAN. — Sally! Què vol?

SALLY. — Aon va l meu maco?

JORGAN *(amb fermesa)*. — A inspeccionat els dormitoris.

SALLY *(posant-se-li al davant i barrant-li l pas, molt determinada)*. — Per aquí no s passa, bufó! *(L'agafa per la roba i el porta, estirant-lo, fins al centre de l'escena.)*

JORGAN *(bramant de rabia)*. — Miri, no m faci fer lo que jo no voldria! No m'exasperí! Ho sent? No m'exasperí! *(Està livid.)*

SALLY *(amb grans riallades)*. — Ha! ha! ha! I s'enfada! Mireu's-el que està enfadat! Ha! ha! ha!

JORGAN. — Prou, prou! Sigui bona una vegada a la vida! *(Apart.)* Oh! Déu meu Senyor! Si m treus d'aquest compromís, quina lliçó de moral haurà estat per mi!

(*Entra en Pote per l'esquerra.*)

POTE. — Què passa? Què hi ha?

JORGAN. — Re, re. Aquesta noia crec que ha sigut insultada.

SALLY. — Vagi a passeig! I ara! A mi ningú m'ha insultat!

JORGAN. — Bé, bé, a lo nostre. Poden visitar-se ls dormitoris?

POTE. — El criat diu que d'aquí a una mica; que ns esperem aquí, que ja ns avisarà.
(*La Sally riu.*) Que té ara, vostè? De què riu?

SALLY. — De res, home, de res! Es que no tinc cap diner. I com que es lo unic que m fa falta! Però jo ls prometo que d'una manera o altra n tindré de diners, o sinó algun senyoraç passarà per la vergonya a Market-Pewbury!

POTE (*an en Jorgan*). — Què s'empatolla ara? Què vol dir?

JORGAN (*nerviós*). — Què sé jo! Que no ho veu que no hi es tota?

SALLY. — Que no hi soc tota? Ha! ha! ha!

JORGAN. — Anem, anem a donar un cop d'ull als dormitoris.

SALLY (*agafant pel braç en Pote i volent-sel endur cap a fòra*). — Jo també vinc.

JORGAN (*estirant an en Pote*). — No, ara, no.

SALLY. — Sí, sí, carat! Jo també ho vui veure! I quan els aucellets sen vinguin al seu niu, jo vui cuidar-los. Seré una mare per ells, pobriçons! Ha! ha! ha!

JORGAN. — Això mai!

SALLY (*apartant an en Jorgan i sense deixar an en Pote*). — Vostès queda aquí. Ja hi anirem tots dos solets.

POTE. — Es que ns han dit que ns esperessim una mica.

JORGAN. — Doncs jo no m vui esperar! Què tanta caramada! No sofreixo que ningú s burli de mi! Pote: vagi a dir que hi pugem desseguida. Aquí no hi ha més amo que jo. (*En Pote sen va esparverat. Pausa.*) Vostè no estarà contenta fins que m'haurà compromès de mala manera. Per què no sen va al jardí, o allà on vulgui? A tot arreu, menos aquí.

SALLY. — Deixi-m venir amb vostè! D'aquí m'han tret. Aon vol que vagi?

JORGAN. — A França!

SALLY. — Molt bé! Dongui-m diners i marxo desseguida.

JORGAN. — No puc. He gastat més de lo que podia. Me trobo en una situació difícil. El senyor Pote ja comença a sospitar; la meva dona sospita; tothom vigila. Per l'amor de Déu, jo li prego, Sally! Jo l'hi suplico! Vagi-sen!

SALLY. — Així m'agrada veure-l, així, ben manso, ben humil!

JORGAN. — Es que no puc més!

SALLY. — Aleshores podem fer una cosa.

JORGAN. — Què?

SALLY. — Si aquí tothom sospita, anem's-en

plegats ben lluny. Però plegats, sent? Així tothom ens veurà i nosaltres ens farem un tip de riure.

JORGAN. — No, això mai! No m parli així!

SALLY. — Doncs, o m dóna ls diners o ens en anem plegats! Decideixi-s!

JORGAN. — Impossible! Déu meu! (*Apart.*)
Quin castic tant gran m'envies! Me poses a prova! Déu meu! (*Cau en un silló rendit.*)
(*Entra Sir Valentine per l'esquerra.*)

VALENTINE. — Ah! Dispensin. Me pensava que hi havia la senyora Suleny.

(*Mira a la Sally i an en Jorgan, intrigadíssim, somriu maliciosament i se n'entorna. Pausa.*)

JORGAN (*com ferit d'un raig de llum*). — Ah!
(*S'alça lentament i segueix amb la mirada a Sir Valentine. En sa cara s dibuixa una gran satisfacció per l'idea que ha tingut de sobte. S'acosta a la Sally molt decidit i li diu, amb mirada traidora de mal home.*)
Vol ser una senyora rica i distingida?

SALLY. — Vagi a passeig, descarat!

JORGAN. — Sally! Parlo molt seriosament. Escolta-m bé. No siguis boja. Es inútil que t'empenyis en comprometre-m: de mi no n treuras ni un pènic més. Estic decidit a tot. M'entens? A tot! Si tractes de perdre-m, es possible que ho consequeixis, això no ho sé; però, si m perts, tu no hi guanyaras re. Fes lo que t diré i seras una senyora.

SALLY. — Una senyora? Però, com, veiam?

JORGAN. — Seras la senyora de Sir Valentine. Seras Lady Fellowes. Viuras amb ell, en el seu palau. Què ten sembla?

SALLY. — Magnific! Si per això he nascut jo: per ser una gran senyora. Però ha de tenir present que a Sir Valentine no se l'enganya tant fàcilment.

JORGAN. — Ja ho sé. Però hi caurà. Tot Market-Pewbury li té l'ull a sobre...

SALLY. — Què vol dir?

JORGAN. —.....en qüestions de moralitat. Aquí a Inglaterra hi som molt mirats en això!

SALLY. — Moralitat? Ja! I en què consisteix això de la moralitat? Expliqui-m'ho.

JORGAN. — Moralitat es l'obligació que té tot-hom de portar-se d'una manera que ningú hi tingui re que dir.

SALLY. — Això es la moralitat? Així vostès en són molt de morals a Inglaterra. Es l'art de cobrir les apariències! Vaja, entesos! Però a mi això no m'preocupa. I com ho faré per ser Lady Fellowes?

JORGAN. — Tothom sospita que Sir Valentine es qui t'ha comprat aquest vestit, el barret i altres coses.

SALLY. — Oh! Però això ja sab vostè que no es veritat.

JORGAN. — Pst! Quan sigui public que t'ha compromès — i això ja t'cuidaras tu de fer-ho veure — no tindrà més remei que casar-se amb tu.

SALLY. — Casar-se amb mi? Fugi d'aquí,

home! Que s pensa que es tant ximplet
JORGAN.—No podrà evitar-ho. La veu correrà.
Ja sabs com corren aquí aquestes coses, lo
escrupulosos que som. Jo t'asseguro que,
o tindrà de casar-se amb tu o t'haurà de
donar una forta indemnissació.

SALLY.—Però, per què?

JORGAN.—Per haver-te compromès.

SALLY.—I ara! Que s vol burlar de mi vostè,
ara?

JORGAN.—No, no. Ell serà l culpable i ja pro-
curarà tapar-te la boca amb diners, en
ultim cas.

SALLY (*molt contenta*). — No s pensi, que ja
m'agradaria! Ha! Si es el meu ideal! Lady
Fellowes! Tots dos de bracet! Quina im-
portancia que m donaria! Ai, filla! Tin-
dria carruatges, cavalls, palaus, joies, di-
ners! Quina felicitat! Ai! Que fóra ditxosal
(*Picant de mans i saltironant.*) Oi que no
m'enganya?

JORGAN.—No, no t'enganyo.

SALLY.—Que n són de morals tots vostès! I
que la saben llarga!

JORGAN.—Així, doncs, quedem ben entesos,
eh? Sir Valentine t'ha comprat tot lo que
portes i tot lo que tens. Procura compro-
metre-l tant com pugues.

SALLY.—Miri que es molt més aixerit que
vostè!

JORGAN (*adonant-se de que ve algú i fingint*).
—Calla, que es ell!

(*Entra Sir Valentine. En Jorgan agafa un posat de victòria i sen va. Sir Val ha entrat a poc a poc, taral·lejant una cançó. Atravessa l'escena sense adonar-se de la Sally i va a sortir pel lloc oposat. Pausa.*)

SALLY (*acostant-se-li amb manyagaria*). — Valentine meu!

VALENTINE (*aturant-se sorprès*). — Hola!

SALLY. — Aon vas?

VALENTINE. — A veure la tia i la senyora Suleny. (*Torna a caminar.*)

SALLY. — Valentine meu!

VALENTINE. — Hola! Hola!

SALLY. — Per què fuges de mi? Tant lletja i tant antipàtica m trobes?

VALENTINE. — Al contrari: si t trobo molt maca.

SALLY (*fent-li una gran reverència*). — Doncs te felicito, perquè ets un home de gust.

VALENTINE (*escarnint la reverència d'ella*). — Senyoreta, lo mateix li dic, perquè la seva actitud d'enamorada també m prova que vostè es una dòna de molt bon gust. (*Va per sortir.*)

SALLY. — Valentine meu! Vols acostar-te i escoltar dugues paraules?

VALENTINE (*desde la porta, ja cansat, diu*). — No. (*Obre la porta i s tomba, i ella li fa senyes perquè hi vagi. Ell dubta un moment, però acaba anant-hi, després de tancar la porta.*)

VALENTINE. — Ja n deus portar de cap alguna de nova, eh?

SALLY. — Escolta: si m trobes tant maca, com es que no m pesques?

VALENTINE. — Perquè tinc la seguretat de car-te.

SALLY. — Doncs per què no m caçes?

VALENTINE. — Perquè no t considero l tipu ideal per fer a un home feliç.

SALLY. — T'equivoques. No trobaras pas cap dòna tant alegre com jo.

VALENTINE. — No ho nego, però...

SALLY. — Quines qualitats trobes que m falten?

VALENTINE. — Modestia i...

SALLY. — Modestia? Fins a quin punt?

VALENTINE. — Desde l primer.

SALLY. — Seré tant modesta com tu vulguis.

VALENTINE. — Ja m'ho penso. Totes les dònes, quan volen pescar un home, fan veure que són modestes. Però, no t cansis: tu no seras mai modesta.

SALLY. — De quina mena de modestia parles?

VALENTINE. — Modestia natural, no fingida.

SALLY. — Què vol dir modestia natural?

VALENTINE. — No t'hi capfiquis. Ja estas bé sent com ets; però... no m convéns.

SALLY. — Vols saber un secret?

VALENTINE. — Si haig de pagar, no.

SALLY. — De franc, home, de franc!

VALENTINE. — Doncs, digues.

SALLY. — Una vegada, a Londres, una gitana va dir-me la bona ventura.

VALENTINE. — I què va dir-te?

SALLY. — Que un anglès, jove i guapo, s'enamoraria de mi com un boig.

VALENTINE. — I que era ros o moreno aquest anglès?

SALLY. — Ara ho veuras. Vine-m aquí. (*L'agafa pel braç i el porta davant del mirall.*) El veus? Doncs es aquest. Puja a la cadira, que l veuras millor. Aquest es l'anglès de la gitana.

(*Hauran pujat tots dos a una cadira.*)

VALENTINE. — Ets un dimoni! (*L'agafa per la cintura. Riuen.*)

(*L'Alma compareix en aquest moment en la galeria i els sorprèn, sense que ells se n'adonguin.*)

SALLY. — La gitana va dir: «Faran una galant parella». Veritat que la fem tu i jo?

VALENTINE. — Sí que la fem! (*Riuen.*)

(*L'Alma baixa. Sir Val la veu pel mirall. Queda avergonyit i baixa de la cadira; la Sally també. Pausa.*)

ALMA. — Dispensi-m, Sir Valentine, si he entrat sense demanar permís. Ara vostè es a casa seva. Continui: no s molesti per mi.

VALENTINE (*sofocat*). — Dispensi-m, senyora... Permeti-m que li expliqui...

ALMA. — No es necessari. No pot ser més clar. No n necessita d'explicació aquest fet.

VALENTINE. — No m vol escoltar, Alma?

ALMA. — Lo que ls meus ulls han vist, no es possible negar-ho. (*Va per sortir.*)

VALENTINE (*deturant-la*). — Senyora Suleny!
Aquesta noia no té re que veure amb mi.
L'hi juro!

ALMA (*a la Sally, amb fermesa*). — Qui li ha comprat tot això que porta?

(*La Sally mira a Sir Val i calla.*)

VALENTINE. — Que no sents lo que t diuen,
Sally? Contesta.

SALLY. — Sir Valentine va donar-me ls diners,
i jo m'ho vaig comprar a Londres.

VALENTINE (*furiós*). — Que jo vaig donar-te ls
diners?

SALLY. — Vostè. Si, senyor!

ALMA. — Ho veu, Sir Valentine?

VALENTINE. — L'hi juro, senyora, que...

ALMA. — No juri: no n'hi ha necessitat. (*Sen va.*)

VALENTINE (*amençant-la*). — Que jo t'he do-
nat els diners? Desvergonyida!

SALLY. — No va donar-me deu lliures?

VALENTINE. — Sí, però això costa molt més!

SALLY. — S'equivoca. Jo n sé molt de comprar
i de regatejar. Va costar-me deu lliures: ni
més ni menos.

VALENTINE. — Això es una infamia! (*Toca un
timbre electric.*)

SALLY. — Ha! ha! ha!

VALENTINE (*agafant-la pel braç, amb força*).
— Ara mateix diras a la senyora Suleny
que has mentit. Sents? Ara mateix!

SALLY. — No n dic, jo, de mentides!

(*Sir Valentine la deixa anar. Entra en
Wheeler.*)

VALENTINE. — Faci l favor de dir a la senyora Suleny que desitjo parlar amb ella un moment. (*En Wheeler sen va.*) Has de dir-li la veritat, sents? La veritat!

SALLY. — Sí, sí, la veritat. Li diré que vostè està enamorat de mi.

VALENTINE. — Què dius ara?

SALLY. — I que ve amb bona intenció.

VALENTINE. — Amb l'intenció de no veure't mai més, dimoni de l'infern!

SALLY. — Bé: ja n parlarem d'això.

(*Entra en Wheeler.*)

WHEELER. — La senyora Suleny està enfeïnada i diu que, ara com ara, li es impossible parlar amb vostè.

VALENTINE. — Insisteixi. Digui-li que vui parlar-li d'un assumpte molt urgent. (*En Wheeler sen va.*) Bé: ara, tu i jo, concretem. Què t proposes amb tot això?

SALLY. — Vostè n té la culpa de lo que està passant.

VALENTINE. — Parla clar! Que jo n tinc la culpa? De què?

SALLY. — Vostè m'ha compromès. Jo me l'he cregut, i, com que ara l'estimo, ha arribat l'hora de passar comptes.

VALENTINE. — L'hora de passar comptes? Tu amb mi?

SALLY. — Ja sab vostè de la manera que s respecten aquestes coses a Inglaterra! Oh!

VALENTINE. — Però, ont ho has après tot això? Qui te l'ha ensenyada aquesta lliçó?

SALLY. — La moralitat a Inglaterra!

VALENTINE — I ets tu qui parles de moralitat?

Tu, que no l'has coneguda mai! (*Agafant-la amb violencia.*) Vine aquí: vui que davant de la senyora Suleny...

(*Entra en Wheeler.*)

WHEELER. — La senyora Suleny acaba de sortir amb Lady Beauboys, Sir Valentine.

(*En Wheeler sen va. Sir Valentine queda no sabent què fer.*)

SALLY. — Ara s'ha de portar bé amb mi. Ha de complir lo promès. Ha de casar-se amb mi. M'ha de fer Lady Fellowes.

VALENTINE (*indignat i rient nerviosament*).

— Tu la meva esposa! Tu? Primer en vendria l'ànima al dimoni!

(*La llença amb una revolada en un silló. La Sally s'aixeca desseguida i canta una cançó popular amb mofa, taral·lejant. Sir Valentine s passeja furiós per l'escena. Després sen va. Quan es fòra, ella esclata en una gran riallada.*)

TELÓ

ACTE TERCER

La mateixa decoració. Es a la tarda.

(En escena hi han en Jorgan, en Wapes, en Modlin, en Corby, en Blagg i en Skewett. Entra en Wheeler a l'alçar-se l teló.)

WHEELER. — Si s'esperen un moment, miraré si les classes estan apunt.

JORGAN *(de molt bon humor)*. — No portem cap pressa, no. Digui a la senyora Suleny que no s molesti per nosaltres. Sen va avui, veritat?

WHEELER. — Sí, senyor: aquest vespre. La seva intenció era marxar aquest dematí, però li ha sigut impossible.

JORGAN. — No hi fa re, no hi fa pas re. El local vell es tant ple, que m'he vist obligat a enviar la primera remesa d'orfanets. Mentre puguen passar aquí la nit, ja n'hi ha prou. Pobrets! *(En Wheeler va per sortir.)*

An en Wheeler, deturant-lo.) Que hi queda algú més a la casa?

WHEELER. — Mam'zelle Lebrune.

JORGAN. — Mam'zelle Lebrune? Vol dir aquella... dòna? La francesa?

WHEELER. — Sí, senyor.

JORGAN. — Però, com pot ser això?

WHEELER. — No l'hem poguda treure. La senyora bé prou li ha fet dir que no volia que s'estés aquí ni un dia més, ni un minut més, però ella, toçuda, no sen vol anar sense haver parlat amb la senyora. Diu que nos mourà d'aquí fins que Sir Valentine la vingui a buscar. Deu fer cosa d'una hora que ha posat un telegrama a Sir Valentine dient-li que li enviés el seu cotxe perquè la portés al seu palau. Afiguri-s! Es la broma més grossa que he vist en ma vida! *(Esclafint a riure involuntàriament.)*

JORGAN *(seriós)*. — No rigui, que no són coses de riure.

WHEELER *(seriós)*. — No, senyor.

JORGAN. — Digui a la senyora Suleny que una representació de l'Ajuntament ha vingut oficialment a pendre possessió de la casa.

WHEELER. — Sí, senyor. *(Sen va per la dreta.)*

WAPES. — Quin exemple per tots nosaltres i pels demés joves i vells del poble!

BLAGG. — I per les nostres dònnes! I per les nostres filles! I pels nostres fills!

SKEWETT *(molt nerviós)*. — Els hem de treure

tots dos de la ciutat per no sentir-ne
parlar mai més!

JORGAN. — Tenen molta raó. Vels-hi-aquí una
gran lliçó de moral per tots nosaltres!
Aquí aprenem tots la fi d'un home que
ha passat la joventut sense respectar els
més sagrats devers de la moral i de la con-
sideració que un hom se deu a sí mateix.
I donem les gracies al Senyor per haver-
nos revestit a tots de la força necessaria
per resistir a tant perniciosos exemples.

MODLIN. — De mi n responc.

WAPES. — Jo hauria estat un calavera desfet,
si hagués tirat pel camí de Sir Valentine.

CORBY. — I jo també. I tothom! Mirin que
anar a viure a França, a París, ciutat cor-
rompuda i escandalosa! I de Londres,
què n direm? Hal hal hal L'ultima vegada
que vaig anar-hi per negoci, volen creure
que, al mig d'un dels carrers més centrics,
a entrada de fosc, va acostar-sem una
senyora molt maca i molt elegante (*Tots
se li acosten i escolten amb gran atenció.*),
i, tot fent-me l'ullet descaradament, va
agafar-sem del braç?

Tots. — Oh!

(*Espectació. Pausa.*)

MODLIN. — I vostè què va fer?

CORBY. — Desempellegar-men i tirar per un
altre cantó.

Tots (*menys en Jorgan*). — Molt ben fet!
Molt ben fet!

JORGAN (*molt seriós*). — Girem full, senyors. Una conversa tant poc edificant no es pròpia de nosaltres. Recordem-nos que hem vingut aquí per instal·lar els pobres orfanets. No m'explico què li pot haver succeït an en Pote.

WAPES. — Ahir al dematí vaig trobar-lo a l'estació. Va dir-me que se n'anava a Londres per un assumpte particular. Que no, ha tornat encara?

JORGAN. — No; i això que sab que avui prenem possessió. (*Pausa.*) Senyors: ja que tots els que ns trobem aquí reunits som socis protectors de l'Asil, podriem, mentres ens esperem, decidir lo que hi instal·larem aquí. Jo opino, salvant millor parer, que això podria destinar-se a menjador; i, com es natural, ja podriem començar a treure tot això. (*Per lo que encara hi ha penjat en les parets, quadros i estatuës.*)

SKEWETT. — Com s'entén, treure-ho? Cremar-ho! Calar-hi foc! No permetem que ls tendres capets dels orfens barrinin, tot contemplant aquestes indecències.

JORGAN. — Wapes: vostè, que es tapicer, me sembla que, amb l'aprovació del Comitè, s'hauria d'encarregar de treure tot això i decorar-ho al seu gust.

WAPES. — Precisament ara tinc dibuixos molt nous en cortinatges i papers pintats; senzills, molt senzills, però molt artístics.

SKEWETT (*corrent, nerviós, d'un cantó a l'al-*

tre).—Artistics? Que no ho han sentit? Re de coses artístiques! L'art s'hi dóna cops de punys amb la moral! Si aquí s'hi tornen a posar coses d'art, me dono de baixa!

WAPES.—No s'esveri per això, senyor Skewett. N'hi ha moltes menes de coses artístiques. Ja pot suposar que l meu art es absolutament moral.

SKEWETT (*nerviós*).—Ha de calar-s'hi foc a tot això!

WAPES.—Es clar que sí! Per altra part, tot lo que hi ha aquí n'es ben poc d'artístic. Mirant-m'ho amb ulls de tapicer, puc assegurar-li que tot això es anti-artístic.

JORGAN.—Està entès. Se treurà tot això i tot lo que hi posarem serà nou. (*Se sent el timbre.*) I desde avui dedicaré tots els meus esforços a purificar l'ambient d'immoralitat que hi ha aquí dintre, perquè d'aquí endavant això siga un centre en el qual hi revisqui la tradicional moralitat de Market-Pewbury i de la seva principal industria. (*En Wheeler entra per la dreta i va cap a l'esquerra.*) No podem pas permetre que la mala herba rebroti sota ls nostres peus. Recordem-nos que la primera remesa d'aquests pobres orfanets, que tant treballen i tant contribueixen a embaratir el treball manual de la nostra principal industria, està a punt d'arribar.

WHEELER (*entrant portant un telegrama*).—Acáben de portar això de la fabrica de vostre, senyor Jorgan.

JORGAN (*prenent el telegrama*). — Deu ser den Pote. (*L'obre, el llegeix i queda confós i nirviós.*)

(*Pausa. Espectació.*)

WAPES. — Es realment del senyor Pote?

JORGAN. — Sí.

WAPES. — I què diu? Què diu?

JORGAN. — No ho entenc. (*Llegint en alta veu.*)

«Sospengui tot treball per l'Asil fins que ens vegem. Arribaré a Market a les dugues quaranta-cinc. (*Se treu el rellotge i mira l'hora.*) Està per arribar.

(*Entra l'Alma per l'esquerra. En Jorgan continua llegint i rellegint el telegrama, com si volgués dexifrar un enigma.*)

ALMA. — Si volen pendre possessió de la banda de solei, està ja tota desocupada.

JORGAN. — Mil gracies, senyora Suleny. Li agraim moltíssim la seva atenció.

ALMA. — No val la pena. Men vui anar de Market-Pewbury com més aviat millor.

(*Entra en Wheeler acompanyant a Lady Beauboys, que va amb un xal de color clar, vano i ombrel·la. Durant l'escena que segueix se treu el xal, s'acosta a l'Alma i li agafa les mans. El xal, el vano i l'ombrel·la queden damunt d'una cadira.*)

ALMA. — Wheeler: acompanyi aquests senyors i entregui-ls les claus.

WHEELER. — Facin el favor de passar, senyors. (*Sen van per la dreta en Corby, en Blagg,*

*en Modlin, en Wapes, l'Skewett, en Jorgan i en Wheeler. En Jorgan, darre-
ra de tots, rellegint el telegrama.)*

LADY BEAUBOYS. — I doncs, Alma, com anem?
Que ha vingut Sir Valentine?

ALMA. — No. Al menos que jo sapiga. Ahir va escriure-m.

LADY BEAUBOYS. — I vostè no va contestar-li?
Ah dolenta! I aquella... dòna, que encara es aquí?

ALMA. — No sé com fer-ho perquè sen vagi.
Tinc massa bons sentiments; i més m'estimo que s'estigui aquí fins a l'últim moment que no pas que sen vagi bescantant a Sir Valentine per aquests mons de Déu.

LADY BEAUBOYS. — Filla meva, jo no puc fer més de lo que he fet. L'història ja es del domini public. Fins algun mal intencionat ha enviat la nova a un diari de Londres, i crec que avui ja la porta. Fer-li més mal ja no es possible.

ALMA. — Té raó. Però m fa por treure-la de casa, cregui-m.

(Cop de timbre.)

LADY BEAUBOYS. — Deu ser ell. Ho dic per si no l vol veure.

ALMA. — Per què?

LADY BEAUBOYS. — Com que ella li ha telegrafiat que la vingui a buscar amb el seu cotxe...

(En Wheeler passa pera anar a obrir.)

ALMA. — I ell?

LADY BEAUBOYS. — Així que ha rebut el telegrama ha fet enganxar el faeton de guia nou, amb dos cavalls, i m'ha dit que vindria en persona a buscar-la.

ALMA (*contristada*). — Déu meu!

LADY BEAUBOYS. — Si vostè no prova d'oposar-s'hi, — jo ja no puc, — s'endurà aquella dòna i la passejarà per tota la ciutat en el seu cotxe.

ALMA. — No, no, això es impossible! Impossibile!

(*Entra en Wheeler.*)

WHEELER. — Hi ha Sir Valentine Fellowes.

ALMA. — Digui-li que no hi soc.

(*Entra Sir Valentine.*)

ALMA (*al veure-l diu molt fredament, però amb dignitat*). — He dit que no hi era. (*Sen va, seguida den Wheeler, per la dreta.*)

(*Sir Valentine queda en peu, confós, extrañat. Pausa.*)

LADY BEAUBOYS (*amb duresa*). — Suposo que deus estar content. La teva conducta es exemplar.

VALENTINE (*molestat*). — Si no ho estic, no serà perquè no tingui motius. Llegeixi. (*Li dóna un diari.*)

LADY BEAUBOYS (*prenent-lo i passant-hi ls ulls. Pausa*). — Tu t'ho has buscat, i ningú més que tu. Voler destruir aquesta virtut toçuda i aquesta hipocresia estúpida d'aquesta classe mitja anglesa es com voler tirar a terra una montanya o un castell a cops de

puny. Declarar la guerra als filisteus—com tu ls anomenes — es buscar la desfeta. No hi somniis amb la victòria, Val: perdras el temps. La seva força es immensa, i t'hauras de rendir. Considera qui ets i mira ben bé lo que fas.

VALENTINE. — Es dir que haig d'esser tant hipocrita com els altres? Això no es per mi, tia.

LADY BEAUBOYS. — Ja ho sé que no es per tu, ni t'ho aconsello. Ara, l'hipocresia natural, per cobrir les apariencies, aquesta sí.

VALENTINE. — Si m'haguessin volgut privar de tota llibertat, espiant-me a tota hora i fent-me passar als ulls de la gent per un crapulós i un descregut, encara hauria estat millor que no pas ells, ho pot ben creure.

LADY BEAUBOYS. — Quan viatges per mar, bé has de seguir la ruta marcada per l'embarcació; i quan viatges en ferro-carril, bé t'has de subjectar a l'itinerari marcat pels ralls. Es inutil voler anar camps a través i intentar arribar a un lloc per l'esquerra, quan s'hi pot anar amb tota comoditat per la dreta. A Inglaterra, quan la gent ens mira, hem d'anar per la dreta. Ara, si ningú t'heu, si vols tirar per l'esquerra, tu mateix: com que ningú ha de saber-ho...

VALENTINE. — Es que jo no hi he anat mai per l'esquerra, tia.

LADY BEAUBOYS. — Com s'entén?

VALENTINE. — Precisament això es lo que m fa tornar boig, tia. No m fa re ser l'heroe d'un escandol, per gros que sigui, però amb motiu, amb fonament. Deixi-m esbocinar el cor d'una dòna, enllotar el seu bon nom, arreballar-la a l'amor d'un altre; deixi-m matar un marit, robar una soltera... què sé jo!... i aleshores tindran tota la raó: seré un home dolent, pervers, tot lo que vostè vulgui; però al menos ho seré de debò, amb tot fonament. Si m guanyo la gran creu de la Victòria, que siga per alguna cosa ben sonada; però es ridicol que m condecorin pel sol fet d'haver petonejat una cambrera.

LADY BEAUBOYS. — Fa dos dies que fas l'amor an aqueixa dòna.

VALENTINE. — Però no seriament, tia, per l'amor de Déu!

LADY BEAUBOYS. — Varen sorprendre-t abraçant-la, aquí mateix, en aquesta mateixa sala.

VALENTINE. — Es veritat. No me n'amago. I per això he perdut l'afecte de la dòna que més he estimat? Per això he perdut el respecte i la consideració dels meus caritativus conciutadans? Per això m senyalen amb el dit, quan passo pels carrers? Per això envien gazetilles als diaris de Londres? I per això m'exigeixen que indemnisi amb una forta quantitat an aqueixa dòna, si no vui portar-la penjada al coll tota la vida? Quina ridicolesa!

LADY BEAUBOYS. — Tot per l'afany de desviar-te del camí que aquí hi ha marcat.

VALENTINE. — Maleït camí!

LADY BEAUBOYS. — No n treuras re de maleir-lo. Lo que succeeix aquí, succeeix a tot arreu. La gent sempre es la mateixa. El món no més judica per les apariencies. Podras ser tant bo com vulguis, però si als ulls del món no ho sembles, passaras per dolent: no hi ha més remei. Es trist, però què hi faras, si es així? No t pensis tampoc que tothom sigui hipocrita i mentider, no; ni que l'immoralitat i el vici, encara que s presentin amb formes delicades i hermoses, siguen utils i sanitoses. A Market-Pewbury hi ha molta hipocresia, molta devoció falsa, molt engany, però també hi ha virtut, honradesa i sinceritat.

VALENTINE. — Potser exagera una mica.

LADY BEAUBOYS. — Fill meu, en el món hem de ser tolerants pels que no ho són. I jo crec que ls pecadors i els acusats han de donar gracies a tots aquests que cometten excessos de virtut i de respectabilitat, perquè així les balances de la moral estan perfectament equilibrades. Apa, doncs: deixa-t de bogeries i diga-m lo que penses fer.

VALENTINE. — No ho sé. Qualsevol cosa. Un disbarat. Que sé jo! He gastat molts diners en pagar deutes del pare de la dòna que jo estimo, pensant-me fer-la feliça i con-

quistar el seu agraïment; i, en comptes d'esser així, he perdut el seu amor i m'ha pres per un home fals i crapulós. Què més vol? Ara ja estic senyalat per tot Market-Pewbury i per tota l'encontrada. He pagat el tribut exigít als que no pensen com pensa la gent de per aquí, sense piular. Ja ho sé que he sigut un beneit, però ara vui venjar-me de l'humiliació soferta, ara vui divertir-me a costes de tothom.

LADY BEAUBOYS. — Què faras?

VALENTINE. — No m tenen per dolent, per crapulós i per desanimat? Doncs, endavant! Fer-me passar per molt pitjor de lo que soc en realitat. Què hi puc perdre ja? Tinc bones rendes: quinze mil lliures a l'any. Doncs ne destinaré una bona part a horroritzar an aquests infeliços.

(La Sally entra per la dreta, portant un altre vestit, molt llampant, de seda vermella, i barret extremadíssim.)

LADY BEAUBOYS. — No sé què dir-te, Val.

VALENTINE. — Jo tampoc, tia.

(Lady Beauboys, al veure a la Sally, llença una exclamació.)

LADY BEAUBOYS. — Ah!

SALLY *(acostant-se a Lady Beauboys i besant-li la mà)*. — Me sembla, tia, que avui no n tindrà re que dir del meu vestit.

LADY BEAUBOYS. — I ara! Faci l favor d'apartar-se, atrevida! *(Li gira l'esquena, horroritzada.)*

(La Sally li fa pam i nas, i mira a Sir Val.)

SALLY. — Valentine meu! Que has rebut el telegrama?

VALENTINE. — Sí, senyoreta.

SALLY. — I el cotxe, que ja es aquí?

VALENTINE. — Ja es aquí.

SALLY. — I els lacaïos?

VALENTINE. — Tot. No hi falta re.

SALLY. — Escolti, tia.

(Lady Beauboys la mira amb fastic, s'aparta d'ella i toca l timbre. La Sally li fa una ganyota. Pausa.)

SALLY. — Quan ens casarem, Valentine?

VALENTINE (*seriós*). — Mai.

SALLY. — Mai? No ns casarem mai, Valentine? I doncs?

VALENTINE. — Encara que això fos una isla deserta i tu fossis l'unic exemplar del teu adorable sexe, no ns casariem.

SALLY (*picada*). — Molt bé! Doncs si no s casa amb mi, hi haurà un escandol, que s'escambarà per tota l'Inglaterra.

VALENTINE. — Això es precisament lo que jo vui: que s'escombi per tota l'Inglaterra.

SALLY. — Què diu ara?

(Entra en Wheeler.)

LADY BEAUBOYS. — Digui al meu lacaïo que vingui.

(Sen va en Wheeler.)

VALENTINE (*a la Sally*). — Sí: que tothom se n'enteri. Tant se m'endona! Jo t'hi ajudaré a promoure l'escandol, i fins t'ho pagaré bé.

SALLY. — Què m donarà?

VALENTINE. — Tot lo que vulguis, mentres me prometis que passaràs tres anys, al menos, escandalitzant a Market-Pewbury amb tot lo pitjor que surti de la teva fantasia.

SALLY. — Escandalitzar a Market-Pewbury? Que no ho sent, tia?

(*Lady Beauboys no contesta. Està asseguda en un silló molt apesurada.*)

VALENTINE. — Aquest vestit que portes es poc llampant i massa modest.

SALLY. — Què hi diu vostè, tia?

(*Gest de despreci de Lady Beauboys.*)

VALENTINE. — Hàs de buscar una cosa més extremada, més elegant.

SALLY. — Si m'ho paga...

VALENTINE. — Ho pagaré. Alguna cosa que cridi l'atenció desde molt lluny.

SALLY. — Quin color li sembla més propi, tia?

(*Altre gest de Lady Beauboys.*)

VALENTINE (*amb ironia i entusiasme*). — I com que podria ser que no n'hi hagués prou amb tu sola per escandalitzar a Market-Pewbury, jo m'encarrego d'enviar a buscar a París un eixam de noies com tu perquè t'ajudin. T'en faré venir tot un regiment.

SALLY (*picant de mans i saltant molt alegre*). — Tot un regiment? Soldats? Me faras venir soldats? Ai, que bé! No hi ha re que m'engresqui tant com els soldats! Que no ho sent, tia?

(*Gest de Lady Beauboys.*)

VALENTINE. — Soldats, no, dona! Un regiment de noies com tu, que tinguin les mateixes aficions, els mateixos gustos i la mateixa despreocupació que tu.

SALLY. — Oh! Els meus gustos!

VALENTINE. — Els faré preparar habitacions a l'hotel, al millor hotel. No: les allotjaré en qualsevolga de les meves cases. Els donaré carta blanca perquè escandalitzin tant com puguin, pagant jo tot el gasto.

SALLY. — Ai, que bé! I què més, què més, Valentine meu?

VALENTINE. — Fes lo que t sembli. Aquest any tindrem un Carnaval a Market-Pewbury que farà tro, jo t'ho prometo!

(*Entren en Wheeler i el lacaió.*)

LADY BEAUBOYS (*an en Wheeler*). — Digui a la senyora que faci portar per una cambrera tot lo d'aquesta... senyoreta.

WHEELER. — Està molt bé, senyora.

(*En Wheeler sen va.*)

LADY BEAUBOYS (*al lacaió*). — Vingui amb mi, que baixarà les maletes de la... senyoreta.

SALLY. — Com s'entén les meves maletes?

LADY BEAUBOYS. — Calli, si es que pot! Vui endur-men tot el seu equipatge; i avui no m ficaré al llit que vostè no hagi sortit d'aquesta casa i de Market-Pewbury! Desvergonyida!

SALLY (*crident i rient descaradament*). — Ha! ha! Ja riurem! Ha! ha! Vindrà la policia! Volen robar-me l meu equipatge!

(*Entra l'Alma per la dreta, seguida den Wheeler.*)

ALMA. — Què es això? Què són aquests crits?
Què passa?

SALLY. — Es la tia, que vol pendre-m l'equipatge! (*Corrent cap a Sir Valentine.*) Què haig de fer, Valentine? Què haig de fer? Digam'ho.

VALENTINE. — Vés-ten a vigilar el teu equipatge.

SALLY. — Ah! (*Sen va triomfalment per la dreta, fent un gest descarat (picant-se la barba amb el puny clos) a Lady Beauboys i tancant la porta.*) (Pausa.)

LADY BEAUBOYS. — Me vol permetre, Alma, que l meu lacaio tregui tot lo d'aquesta dòna? I an ella també?

ALMA. — Tant se val. Què se m'endóna ja?
Com que desde avui el senyor Jorgan es l'amo!

LADY BEAUBOYS. — També ns ho agrairà l senyor Jorgan, cregui-m. (*An en Wheeler.*)
Faci venir la cambrera i acompanyi-m a la cambra d'aquella... senyoreta.

WHEELER. — Per aquí, senyora. (*Sen va en Wheeler per la dreta.*)

LADY BEAUBOYS (*al lacaio*). — Vés amb ell i fes lo que t digui.

(*Sen va l lacaio per la dreta. L'Alma intenta anar-sen, però Lady Beauboys la detura.*)

LADY BEAUBOYS (*apart a l'Alma*). — Una mica de compassió per ell, Alma!

ALMA. — Lady Beauboys, no puc!

LADY BEAUBOYS. — Provi-ho! Vaig a veure què pensa fer aquella. (*A Sir Valentine, desde la porta de la dreta.*) Jo podré poc o tu no sortiras amb la teva! (*Sen va.*)
(*Pausa llarga.*)

VALENTINE. — Senyora Suleny: ahir vaig escriure-li preguntant-li que m perdonés. Com es que no m'ha contestat?

ALMA (*fredament*). — No hi havia contestació.

VALENTINE. — Però, me perdona?

ALMA (*glaçadament*). — Tot queda oblidat.

VALENTINE (*amb tendresa*). — Bé: però m perdona?

ALMA. — No li he dit que oblidava? No puc dir més.

VALENTINE. — Però al menos m'escoltarà tot lo que haig de dir-li?

ALMA. — Què n treurem, ni vostè ni jo, d'aquesta explicació? Prou clar va ser el fet perquè necessiti explicacions i comentaris. En aquell moment vostè devia creure que s trobava en un altre país.

VALENTINE. — Sí, té raó: estava fòra de mi, semblava un altre.

ALMA (*amb ironia*). — I això li succeeix sovint?

VALENTINE (*amb passió*). — Desde que la conec a vostè, Alma!

ALMA. — No, Sir Valentine. No vui escoltar-lo. (*Anant-sen.*) Passi-ho bé, Sir Valentine.

VALENTINE (*aturant-la*). — No, Alma, no sen vagi així, sense escoltar-me!

ALMA. — Escoltar-lo! A vostè, que fa pocs dies pronunciava paraules carinyoses, i en un moment va rebaixar-se a un nivell que per consideració no vui qualificar? Això es lo que jo no comprenc, Sir Valentine, i per això, per lo que vaig veure, m'entoçudia en no voler escoltar-lo; però, ja que m'ho prega, parli, parli: ja l'escolto.

VALENTINE. — Com que les meves paraules han de fer-li pena, per aquest motiu no vol sentir-me.

ALMA. — Doncs ara soc jo la que vui que parli, perquè, sense sentir-lo, no podria perdonar-li mai les seves bogeries passades.

VALENTINE. — Miri, Alma: jo he sigut dolent, molt dolent! N'he fet d'altres i baixes, amb dònnes, en el joc... He sigut un home viciós. Però vaig venir aquí per descansar, fent-me el proposit de ser, d'aquí endavant, un home exemplar.

ALMA. — Com vol que ho cregui això que m diu?

VALENTINE. — Sí, sí: la vida crapulosa s'havia acabat. Però, si dolent era abans de venir aquí, molt pitjor que abans haig de ser ara, si vostè no m perdona.

ALMA (*amb ingenuïtat*). — Tampoc crec que vostè hagi sigut tant dolent com vol suposar.

(*Pausa llarga.*)

VALENTINE (*rient amb tendresa*). — No, Alma, no. He sigut bo, molt bo. Si en el món hi

ha un home bo, caritatiu i honrat, aquest soc jo: l'hi juro, Alma!

ALMA. — Veu? Tampoc el crec ara.

VALENTINE. — Aleshores, deixem-ho a gust de vostè: ni bo ni dolent. No he sigut ni millor ni pitjor que la gent de per aquí. Li va bé aixís, Alma?

ALMA (*devenint seria, tot de cop*). — No, no, no. Per què m'atormenta? Que no ho veu que l vui perdonar? Per què m parla així? Per què no m' diu la veritat, tota la veritat, sense fingiments ni atenuacions?

VALENTINE (*molt seriós*). — Vol la veritat? Doncs va la veritat: escolti-m. En ma vida passada hi ha centenars de fets dels quals amb tota sinceritat me peneixo. Els volia allunyar del seu i del meu pensament, no per enganyar-la, sinó per por d'ofendre-la amb la relació de certes coses. I això perquè l'estimo tant, Alma, tant apassionadament, que tot el meu passat no m sembla més que una profanació davant de la seva puresa. Però no s pensi que nosaltres, els homes, no sabem apreciar lo molt que valen les dònnes com vostè. La dòna més pura i més honrada del món no s pensa valer ni una milèsima part de lo que l'home que l'estima creu que val. Bé prou que ho sabem nosaltres que n'hi han dugues menes de dònnes! Se necessita ser cego per no distingir-les! I, cregui-m, no som tant besties que no sapiguem quina classe de dònnes

ens convenen per formar la nostra llar i la nostra família. Són les dones com vostè les que nosaltres triem per fer-ne mares, germanes i esposes.

ALMA. — Sí; però aquella dona...

VALENTINE. — No ha sigut re per mi, l'hi juro!

ALMA. — No m'ho digui això, perquè m'enganyaria i no podré perdonar-lo. No hi ha al món dona més debil i més boja que jo. Ja ho veu: estic disposada a perdonar-li tot, però dongui-m algun motiu, alguna excusa. Vui fonamentar-lo l meu perdó; vui sentir-me orgullosa de que vostè regni, com amo i senyor, en el meu cor i en el meu pensament. Provi-mel, aquest carinyo de que m'paria, amb un sol fet: no m'enganyi. Digui-m'ho tot. Confessi-m que ha estimat bojament aquesta dona; que ha sigut enganyat miserablement. Digui-m això, i el perdono; però no m digui lo que no es ni ha sigut: li prego. Sigui franc i sincer amb mi, Valentine!

VALENTINE. — Dongui-m la mà, Alma! Miri-m! Miri-m bé! Llegeixi en els meus ulls, i em creurà, n'estic segur. Aquesta dona no es re per mi, ni ho ha sigut mai! Aquell moment en que vostè va sorprendre-ns, va ser l'unic moment que podia fer sospitar. Vaig ser boig en aquell instant. Però, ja li dic, va ser un instant, re més que un instant.

ALMA. — Però, i tots aquests escandols?

VALENTINE. — Són escandols! Soroll i re més!
En ells no hi ha re de veritat. Me creu,
Alma?

ALMA. — No l tinc de creure, si m mira així!

VALENTINE. — No, no! Vui que m cregui per-
què està convençuda de que dic la veritat.

ALMA. — Sí! El crec! El crec!

VALENTINE. — I consentiria en ser la meua
esposa, tot i sabent, com sab, que no vaig
ser perfecte, que vaig estar molt lluny de
ser perfecte?

ALMA. — Veu? Ara ho crec que vostè es per-
fecte. Lo que ha passat, ha passat. Jo l vui
tal com es, i no voldria pas que cambiés
ni en millor ni en pitjor. No troba que som
molt tontes les dònesh?

VALENTINE. — Afrontarà l'escandol per casar-se
amb mi? (*Ella no respon.*) Què hi diu,
Alma? (*Pausa.*)

ALMA (*després d'un moment, molt decidida*). —
Quan vostè vulgui, Valentine.

VALENTINE. — Demà?

(*Altra pausa.*)

ALMA (*molt decidida*). — Demà.

(*En Wheeler atravessa l'escena per anar a
obrir.*)

VALENTINE. — Ara no més me falta veure en
Fentiman perquè s'encarregui d'arreglar-
ho tot.

(*Entren en Wheeler i en Pote.*)

WHEELER. — El senyor Pote demana pel se-
nyor Jorgan, senyora.

POTE. — Si fos possible, desitjaria veure-l un moment tots sols. Se tracta d'un assumpte molt important!

ALMA (*an en Wheeler, que sen va per la dreta*).
— Vegi aont es el senyor Jorgan, i avisi-l.
(*Pausa.*)

POTE. — Moltes gracies. Sentiria molt haver vingut a molestar, però es cosa urgent i de grandissima importancia. (*Saludant.*) Sir Valentine...

VALENTINE (*girant-li l'esquena*). — No s cansi, no s cansi.

POTE. — Li voldria dir dugues paraules.

VALENTINE. — Ara no podrà ser. Mels estimo molt els pobres orfanets, i per això m fan llastima. (*Amb ironia.*) Miri que han caigut en unes mans!

ALMA (*amb alegria*). — Vaja, Sir Valentine: vaig a dir a Lady Beauboys que he descobert un home perfecte!

VALENTINE. — No ho digui perfecte, perquè podria ser que, per ara, no ho fos.

ALMA. — Bé; però ho serà d'aquí endavant, oi?

VALENTINE. — D'aquí endavant, sí, li prometo.
(*Sen van tots dos. En sortint troben en Jorgan que entra.*)

ALMA (*an en Jorgan*). — Aquí té el senyor Pote.

JORGAN. — Què hi ha de nou, Pote? Què passa?
(*Sen van l'Alma i Sir Valentine.*)

POTE (*amb to solemnia*). — Senyor Jorgan, tinc el sentiment de fer-li saber que acab

de portar a cap importantíssims i penosíssims descobriments.

JORGAN (*impressionat*). — Suposo que aquests descobriments no deuen tenir re que veure amb mi, veritat?

POTE. — S'equivoca de mig a mig, senyor Jorgan, perquè s tracta de vostè, de ningú més que de vostè.

JORGAN. — Què diu ara! Que s tracta de mi? Impossible!

POTE. — Això hauria jo jurat sis mesos endarrera... que era impossible que vostè... (*Amb gravetat comica.*) Però, desgraciadament, avui com avui no podria jurar-ho, perquè juraria en fals.

JORGAN. — Bé... Veiam... Però, què ha sabut? Digui!

POTE (*amb to confidencial i molta ironia*). — Que ja no s recorda vostè de l'Elisa?

JORGAN (*alarmadíssim*). — De l'Elisa? No! De quina Elisa m parla, vostè, ara?

POTE. — De la meva neboda, de l'Elisa Paddon. D'aquella que va passar una temporadeta a casa meva, farà cosa d'uns cinc anys. I... ara?

JORGAN (*fugint d'estudi*). — Què hi tinc que veure jo amb tot això?

POTE. — Veu lo que són les coses? Si vostè ja no s recorda d'ella, ella, en cambi, se recorda perfectament de vostè.

JORGAN. — Què?

POTE. — Veurà. He tingut ocasió de veure-la

a Londres, i m'ha dit que deu fer cosa de tres mesos va veure-l a vostè a casa d'una modista, acompanyant una dòna! (*Escandalitzat.*)

JORGAN. — Jo? Jo? I què hi feia jo allà?

POTE. — Escullia robes i vestits per aquella dòna i els pagava. Jo, de moment, no ho vaig voler creure; però com que l'Elisa va jurar-m'ho... (*Pausa.*)

JORGAN (*livid, tremolós, atrapat*). — Sí... sí... Pote... Sí... Es veritat...

POTE (*amb aire triomfal de satisfacció*). — Que n feia de temps que jo ho venia sospitant! Donava massa diners per les subscripcions! Sobre tot per la darrera, la de l'Asil de viudes...

JORGAN. — No hi vaig atinar en que vostè se n'adonaria. El meu bon cor per fer caritats m'ha perdut.

POTE. — Quan jo vaig adonar-me de la manera que vostè mirava i parlava an aqueixa francesota indigna, les meves sospites varen convertir-se en conviccions, i vaig emportar-men un retrat d'ella a Londres.

JORGAN. — Amb quin objecte?

POTE. — Amb el d'ensenyar-lo a l'Elisa, per veure si era la mateixa dòna de casa la modista.

JORGAN. — Què ha fet, Pote! Què ha fet!

POTE. — Cumplir amb el meu dever. (*Amb to amenaçador.*) Ah, senyor Jorgan! Senyor Jorgan!

JORGAN (*quasi implorant*).—No, Pote, no! Per l'amor de Déu! No ho digui a ningú! Sobre tot! Que ningú ho sapiga! L'hi pregol! Que ho sab algu més, això?

POTE. — Per ara, no.

JORGAN. — I a Londres no ho sabrà pas algú?

POTE. — Tampoc. No més que la meva neboda.

JORGAN.—No m farà pas traició, eh, Pote? Digui.

POTE (*comícament inflexible*). — Es necessari que se sapiga, en interès de la moralitat!

JORGAN. — Oh Pote! No sab pas vostè quina lliçó de moral es tot això, per mi! Quina lliçó!

POTE. — Cregui-m que si ho pogués evitar... Però honradament m'es impossible!

JORGAN. — Faci-ho, Pote! Per l'amor de Déu! Faci-ho! Eviti l'escandoll! Faci-s carrec de la meva situació! Què diran la gent?

POTE.—Es clar! Ja ho veig! Vostè, que sempre ha predicat la moral! Quina llastima! Ha predicat lo que no creia: veli-aquí!

JORGAN. — No m pensava pas caure en la temptació! Però d'aquí endavant jo li prometo que... Vaja, Pote! Deixem les coses en l'estat en que s troben.

POTE. — Tothom se pensa que l culpable es Sir Valentine.

JORGAN. — Això an ell no li farà cap mal. Mai ha presumit de moral, com jo: al contrari.

I, 'si no es culpable d'això, ho es de coses molt pitjors! No m comprometrà, oi, Pote?

POTE. — Jo bé ho voldria, però... Vaja, no puc,

no puç! Faltaria al meu dever moral, si callava!

JORGAN. — Per favor, no n faci qüestió personal! Miri que si m descobreix en patirà molt la moral! No cridi, Pote, per l'amor de Déu! Miri que les parets tenen orelles! (*Acostant-se molt an en Pote, després d'assegurar-se que en les portes no hi ha ningú.*) Pensi bé a lo que ns exposem, divulgant tot això! La moralitat de Market-Pewbury rebrà un cop mortal, del qual ha de costar-li molt refer-se! Consideri l'efecte desastrosos que produirà en el nostre comerç! Ja sab vostè que, gracies a la moral, hem portat el negoci endavant; i pensi que si ara ens descobreixen el joc, ens el poden tirar per terra.

POTE. — Sí, té raó; però, si ho fem així, donem preferencia al negoci, abans que a la moral.

JORGAN. — No: la moral abans que tot, Pote! Perquè, apesar de lo que ha succeit, jo li juro que no hi ha home al món més amic de la moralitat que jo. Pensi, si ho esbomba, què serà del nostre asil i dels nostres pobres orfanets!

POTE. — Té raó. Ja no men recordava. Està bé. No diré re. La primera remesa d'orfanets ja ha arribat.

JORGAN. — Aon són?

POTE. — No ls he volgut portar aquí sense haver aclarit abans això.

JORGAN. — Ont els ha deixats?

POTE.—A la classe de parvuls. He disposat que els donguessin alguna lleminadura i els he manat que cantessin himnes al Senyor durant una horeta o dugues.

JORGAN.—Pobres fills meus! Faci-ls venir desseguida. I vostè, sobre tot, ni una paraula, sent? Pensi que, si parla, destrueix tot el pervindre d'aquests pobres angelets.

POTE.—Bé; però, Sir Valentine què dirà?

JORGAN.—Què se n'hi endona an ell de tot això! Per ell la moral es una farsa! Recordi-s com va tractar-lo l'altre dia! Jo estava indignat! Miri que estirar les orelles a un home com vostè... Vaja, què vol que li digui!

POTE.—Té molta raó! Lo millor es no dir re. I així encara hi sortirà guanyant la moral.
(*Sir Valentine entra a poc a poc per l'esquerra i els observa. Ells, al veure-l, queden tots confosos, però sense poder dissimular la seva alegria.*)

VALENTINE (*acostant-se an en Jorgan*).—Pot saber-se quina de nova en porten de cap, per estar tant contents? Eh?

JORGAN.—Me vol permetre un consell d'amic, Sir Valentine? Vagi-sen de Market-Pewbury, com més aviat millor, perquè podria ser que la gent perdés la paciència i... *Amb to d'amenaça.*)

VALENTINE (*rient*).—Ha! ha! ha! Es dir que em treu?

JORGAN.—A Inglaterra, amb les qüestions de

moralitat, no s'hi pot jugar! No sé si ho sab!

VALENTINE (*donant-se compte rapidament de tot, i amb gran indignació*). — Hipocrita! Pillet!

JORGAN (*mig espantat*). — Sir Valentine! A poc a poc! Que ja sab lo que diu?

VALENTINE. — No haig de saber-ho! Aqueixa donota, aqueixa francesa, es la seva complice! Ho afirmo, i ho sostindré aquí i a tot arreu. Vostè l'ha comprada miserablement perquè m deshonrés i perquè m calumniés! (*Amenaçador.*) Confessi-ho! Hipocrita! Més que hipocrita! Confessi-ho!

(*Pausa.*)

JORGAN (*mirant, espantat, al seu entorn*). — Pst! (*Pausa.*) I, si ho confesso, me deixarà sortir d'aquí? Si jo la conveço de que l deixi tranquil, no fara re que m puga comprometre davant del public?

VALENTINE. — Es impossible! Vingui amb mi!

JORGAN (*desesperat*). — Però si jo no hi tinc re que veure amb ella! Ara vostè vol carregar-me l mort. Bé prou que tothom la coneix la vida i miracles de vostè! (*Redreçant-se.*) Ja pot dir lo que vulgui de mi, que ningú l creurà!

VALENTINE. — La meva vida i miracles? Doncs ara coneixeran la de vostè!

JORGAN. — Tothom la coneix. Tot Market-Pewbury coneix la meva manera de ser i de pensar. Jo soc més de credit que no pas

vostè; perquè jo n'he donat mil proves del meu caracter. Tindrà a tothom en contra. I, si no ho vol creure, provi-ho! Apa, valent! Provi-ho!

(Entra la Sally per la porta de la dreta, cridant.)

SALLY — No! No vui que se l'emportin el meu equipatge! Ho senten? No ho vui! *(S'acosta a Sir Valentine.)* Valentine meu! Digues an els nostres criats que l recullin!

(Entren Lady Beauboys i l'Alma per la porta de la dreta.)

LADY BEAUBOYS. — Emporteu's-els! Apa! Que els portin al meu cotxe! I cap a l'estació! Que avui mateix quedin facturats per Londres! Apa! Fòra!

(La Sally mira al seu entorn i s'adona del xal, del vano i de l'ombrel·la que Lady Beauboys haurà deixat damunt d'una cadira, i els agafa.)

SALLY *(posant-se l xal i agafant el vano i l'ombrel·la)*. — Ah!

LADY BEAUBOYS. — Faci l favor de deixar estar tot això! Atrevida!

SALLY. — Deixi-m passar, tia! Vostè vol pendre-m el meu equipatge, no es veritat? Molt bé! Doncs, ara això es meu! T'agrado, així, Valentine del meu cor?

(En aquest moment entren per l'esquerra l'Skewell, en Blagg, en Modlin, en Wapes i en Corby. Tots queden molt sorpresos contemplant la Sally, que ha

UAB

obert l'ombrel·la i es venta descaradament.)

SALLY. — Hola! Que diuen aquests senyors? Com ho passen? Que no ls agrado així? El xal, el vano i l'ombrel·la són presents de la meva tia! (*Rient.*) Es rumbosa, veritat?

(Tothom esta horroritzat.)

BLAGG. — Aon som? Ens trobem en la vella Inglaterra o som a l'antiga Grecia, senyors?

MODLIN. — Aquí es a casa de vostè, senyor Jorgan?

WAPES. — Això no pot seguir així, de cap de les maneres!

SKEWETT (*nirviós*). — Fòra! A fóra aquesta donota!

VALENTINE. — Me sembla, senyor Jorgan, que podria aprofitar aquesta ocasió per explicar alguna cosa que vostè sab referent an aquesta senyoreta. (*En Pote sen va per l'esquerra. Senyalant a la Sally.* Acosti-s, senyor Jorgan, faci-m l'obsequi. Conti a tots aquests senyors les seves... relacions amb aquesta... senyoreta.

JORGAN (*desesperat, a tots els altres*). — Vostès no ho creuran! Es impossible que ho creuin! Ara Sir Valentine vol fer-me responsable de faltes que tant sols ell ha comès. Sí, senyors, sí! Tal com ho senten! Vol acusar-me de complicitat amb aquesta dòna!

(Espectació. Tots se miren els uns als altres.)

VALENTINE (*a la Sally*). — Vine. Digues la veritat! Sents? La veritat! ¿Aquest senyor va dir-te que m'acusassis de que jo t'havia seduit, afalagant-te amb l'esperança de que podries arribar a casar-te amb mi, o, en cas contrari, me treuries tots els diners que tu volguessis, com a indemnificació? Sents lo que dic? Apa! Contesta! Vui la veritat! Es culpable o no es culpable, aquest senyor? Sents lo que t dic? Apa, contesta! Vui la veritat. Es culpable o no es culpable, aquest senyor?

SALLY. — No, no, Valentine meu: tu ets l'unic culpable. M'has compromès. Ara t toca pagar!

Pausa. En Jorgan mira als seus companys amb aire de victòria. Sir Valentine queda un moment dubtant. Després mira fit a fit a tots els presents, arronsa les espatlles i fa un gest de fastic. Pausa molt llarga. Tot de cop diu, dirigint-se a l'Alma.)

VALENTINE. — Hi creu encara en mi, vostè, Alma?

ALMA. — Sí.

VALENTINE. — Està decidida a abandonar tot això ara mateix?

ALMA. — Ho estic.

VALENTINE. — Gracies, Alma! Tia: el meu cotxe es abaix. Ens vol acompanyar?

LADY BEAUBOYS. — Aont aneu?

VALENTINE. — La senyora Suleny i jo ns casem

demà, i demà mateix ens en anirem d'Inglaterra. Vol venir amb nosaltres, ara?

LADY BEAUBOYS. — Amb molt gust, fills meus.
(*L'Alma i Lady Beauboys s'abracen i parlen. Entra en Pote per l'esquerra.*)

POTE. — Els orfanets ja són al jardí. Que ls faig entrar?

VALENTINE (*amb to humoristic i ironic*). — Sí, home, sí: faci-ls entrar! (*Pausa. Treu un cigarro de la seva petaca, amb tota calma l tria, l'encén i diu amb enfasi ironica.*) Senyors! (*Tots paren d'enraonar i escolten.*) No poden pas imaginar-se lo que m dol no haver-me pogut emmotillar amb les costums i amb la moral especial de Market-Pewbury. Un filòsof de l'antiguetat va dir: «Quan som al ball, hem de ballar, i qui no balla, fa falla»; maxima d'una profunditat i d'una trascendencia grandioses, per més que en apariencia no ho sembli. Jo he anat al ball, i, siga per defecte de l'orquestra, o per torpesa de les meves cames, no he pogut agafar el compas, i he fet un paper ridicol, perquè no he sabut ballar, essent al ball, com els altres ballaven. I encara he fet més: he caigut al mig de la sala amb la meva balladora, sés dubte perquè el parquet era encerat de poc i, per lo tant, perillósissim per lo relliscós. Però he tingut paciència, i uns ulls d'enamorada m'han fet oblidar el ridicol corregut i m'han dit, sense dir-ho: «Aquí no hi ballis

més: ni les balladores són per tu, ni l'orquestra es prou bona. Val més que ns passegem de bracet i tot caminant ens en anem del ball. Recorda-t que Samsó, quan va voler ballar amb Dalila, va ser vençut per l'astúcia dels filisteus, malgrat tota la seva força. I els filisteus són sempre ls filisteus! I el combatre amb ells, de bona fe i cara a cara, es cosa perillosa». (*Pausa.*) Ara bé: jo, senyors, tinc la sort de posseir una renda regular d'alguns milers de lliures, que hauria gastat, amb molt de gust, entre vostès, per l'engrandiment moral i material de la ciutat. Però, sentint-ho moltíssim, me veig precisat a guardar aquesta renda per gastar-la en la dolça companyia de lo únic realment bo que aquí he trobat, i entre ls nostres alegres veïns del Continent, que no són tant hipocrites i sobre tot molt més lliberals, en el bon sentit de la paraula, que tots vostès plegats. (*En Jorgan i els altres riuen.*) Ja poden riure, ja! Riguin tant com vulguin! Al sortir d'aquí vui espolsar-me fins la pols de les meves sabates, perquè s quedi amb el meu bon nom, que vostès ja s cuidaran d'entelar amb els seus alens infectes! Però jo men vaig tranquil i venjat. (*Marcant-ho molt. Gest de tots.*) Venjat, sí; perquè hi deixo aquí una galant parella: el senyor Jorgan i la senyoreta Lebrune. Ells són i seran, en el pervindre, els fonaments granítics i les

fortes columnes que sostindran la moralitat de Market-Pewbury! Volen més venjança que aquesta? *En Jorgan riu.*) Està a punt, Alma?

ALMA. — Sí.

VALENTINE. — Anem, tia?

(Lady Beauboys i l'Alma, sen van per l'esquerra.)

LADY BEAUBOYS. — Anem.

VALENTINE *(amb el cigarro a la boca, mira a tots rient i diu)*. — Passin-ho bé, senyors.

(Sen va.)

(En Jorgan riu victoriosament i l'observa fins que es fòra. Pausa.)

SALLY. — Se n'ha anat! Se n'ha anat! Ja es fòra! *(Fa un salt i es penja instintivament al coll den Jorgan, abraçant-lo molt fort.)* Ara sí que al món no m queda ningú més que tu, noi maco!

(La cara den Jorgan se contreu de terror i de vergonya. Els altres queden escandalitzats.)

TOTS. — Oh!

TELÓ

UFRB

Biblioteca de Lletra